Rahwa Sõna

Ilmub 6 korda nädalas.

Üksiknumbri hind 5 senti

Nr. 47 (601) Tallinnas, kolmapäewal, 27. weebruaril 1929. a. III aastakäik.

Praegu on õige aeg tellida „Rahwa Sõna" 1. märtsist

Kuulus lendur abiellub.

Noor ookeanilendur Charles Lindeberghoma pruudi miss Morrow'ga ja selle wanematega.

Dempsey teeb kõmu.

Wäljamõeldud elukallale kippumine.

New-York, 25. weebruaril. Miami Beachist (Floridas) teatatakse: Ei puudunud palju, et endine raskekaalu poksimeister Dempsey täna hommikul mõrtsuka ohwriks oleks langenud. Kui Dempsey oma magamistoas end riidesse oli panemas, lasti läbi akna tema peale mitu pauku.

Berliin, 26. weebruaril. Nagu New-Yorgist teatatakse, on sõnum Dempsey elu kallale kippumisest endise poksimeistri enda poolt wälja mõeldud, et maailma jälle dast kõnelema panna.

Gloria-Palace

Esmaspäewast esietendus!! Päewasensatsioon!!

Harry Liedtke laulab ja mängib

uuemas Berliini löökfilmis

„Ma suudlen Teie kätt, madam"

Seansside algus kell 5,30, 7,30 ja 9,30.

Kino **ENDLA** Näituseplatsil Kõnetr. 26-51.

Suur kahekordne esietendus!

I. **Naine ja kiusatus** Draama nüüdseaja noorsoo elust 8 jaos. Peaosades: Oliwe Borden, Marie Dressler, Neil Hamilton ja Clarence Elmer.

II. **Armastuse lendurid.** Lõbus seiklusrikas farss 8 j. Peaosades: Louis Moran, Edmund Love ja Farrell Mc Donald. Algus ärip. kell 5, pühap. kell 2 päewal.

Warsti! Uhkeim ja põnewaim maailma löökfilm 1928/29 a. wäljaanne kuulsate Wlad. Gaidarowi ja Gl. Rommeriga „[illegible]".

Esietendus-kinoteater **BI-BA-BO** Wiru tän. 9.

Noorsoole lubatud. Noorsoole lubatud.

Täna maailmakuulsa romaani („Gentelmen Prefer Blondes") järele löökfilm weetlewa blondi RUTH TAYLOR'iga

„Härrad eelistawad blonde"

Peaosades: RUTH TAYLOR, ALICE WHITE, FORD STERLING ja CHESTER CONKLIN.

Selle igasse kultuurkeele tõlgitud romaani lawastamine filmiks tõi Ruth Taylorile maailmakuulsuse. Filmi esietendus Hollywood'is oli suurimaks sensatsiooniks. Kõik kes on lugenud seda romaani, ei jäta waatamata seda filmi. Tungi ärahoidmiseks rutake I. seansile kl. 5 p. l. Kassa awatud kl. ½5—10 õht.

2) Naljapilt. 3) „Paramount" ringwaade.

Kinoteater **„SKALA"** Wabriku tän. 8.

HARRY PIEL! HARRY PIEL!

„Mees mehe wastu"

Draama 2 seerias 12 jaos korraga. Pilt täis pööraseid trikke, julgust ja osawust. Filmitud Schweitsi mägedes ja Berliinis. Peaosas elegantne HARRY PIEL ja ilus DARRY HOLM. Peale eeskawa Ameerika nali. Algus kell 5.

Kinoteater **KUNGLA** W. Pärnu mnt. 31.

„Inimsööjate saarel" Lõbus eksootiline pilt 8 j. Filmitud paradiisilikult ilusal Hawaii saarel. Näha troopika loodust, kõige oma iluga ja pärismaalaste elu ning kommetega. Palju nalja sünnitab meremeeste seiklused inimsööjate saarel ja Waiksel ookeanil. Peaosades: TED MC NAMARA ja SAMY COHEN.

II. **„Purpurine gondel"** Armastusdraama 8 j. Peaosades: kõikide lemmik Florence Vidor ja Tullio Carminati. Weneetsias, ilusas linnes, mis on täis liikuwat elu armastust ja kirgi elab läbi oma luulelised ihad ja kired ilus Ameerika terasekuninga tütar. Algus kl. 5, pühap. kl. 1.

Kinoteater **DIANA** Kopli tän. 2.

22. weebruarist alates suurepärane eeskawa:

1) **„Würstinna Werontsowa"** Sügaw hingeline armastusromaan Wenemaal 12 jaos. Peaosades Wladimir Gaidarow. Suzanne Delmas, Grigori Chmara ja teised. Ajalooliselt suure wäärtuse sellele filmile annawad ehtsad ennesõjaaegsed ja rewolutsiooniaegsed üleswõtted tolleaegsest Peterburist. Grandioossed sõjawägede-paraadid tsaari ja kogu hoowkonna osawõtul. Wene sõjawägede tegewusest sõjaajal, kaewikutest ja kodusõjast Wenemaal. Filmi saadab laulukoor. 2) **Ameerika naljapilt** 3 jaos. 3) Näitelawal: **„Ministri külaskäik"**. Nali lauludega 1 waatuses. Tegelased: Rahwateatri parimaid näitlejaid.

Kinoteater **„Amor"**

26. weebruarist alates enneolemata kahekordne piltide eeskawa Pola Negri ja teiste kaastegewusel.

„Naise patutunnistus" Motto: Kes emaarmastust tunned sa..

Kurb eludr. 8 os. Mehest rõhutud naine, kes seisab wannutatud meeste kohtu ees, on tapnud mehe, kes temalt rööwis armsa lapse. Ainult ema süda tunneb oma lapse häda ja see kurb sündmus on liigutaw hinge põhjeni.

Lõb. farss 7 os. kus esineb meil tuntud temperam. Clara Bow j. t.

„Neiuke kellel on midagi"

RAHWAMAJA „GRAND-MARINA"

27. weebruaril **kloun ja koomik Leks'i XV aast. näitelawalegewuse juubel.** 27. weebruaril.

Hiiglaeeskawa parimate näitlejasjõudude kaastegewusel. Esinewad: **MIRA MIRALDA**, pr. Woskressenskaja, K. Katter, P. Sigmund, A. Steinberg, H. Heil, W. Lundmann, W. Reitel, A. Koppel, W. Assafeldt, Harry, Leks ja teised. Tutwustaja: Ed. Niilus. Peale selle hiigla naljaoperett **„DOPPELT KOSILASED"**.

26. weebruarist kahekordne hiigaw eeskawa!

I. **Esietendus.** Ilud. **Virginia Valli, Louise Brooks'i**, Noah Beery ja Adolphe Menjou osawõttel.

„Mõistusabielu"

Nüüdisaja moodse abielu kurbmäng 9 s. j. hiilg. law. ja tualettidega aristokraatide elust. Naised, wiin, lõbu... Igatsen kaisutusi, unistan armastusest, õrnast, ilusast, kirglikust... ta on toores..." Ent andudes maailmalinna meelitusile ja lõbudele, ta warsti tõendus oma moodse perekonnaelu wigades...

2 esietendust 26. weebruarist.

II. Esietendus Harry Piel'i wõistleja RICHARD TALMADGE, julguse- ja trikkidekuningas löökfilmis

„Inimene, kes päästis maailma"

Trikkidekuninga heroilisi, sensatsioonilisi seiklusi 8 s. j. Surmawad kiired, nüüdisaja Jule Verne'ide fantaasia ja wõimalik warsine tõelikkus. Wõitlus surmawate kiirtega, mis kauge maa päält häwitawad terwed meriwäe eskadronid, sõjawäed ja kindlused. Haarawaid seiklusi ja sisu.

Algus kell 5. Kassa awat. kl. 10-ni. Orkester J. Wassiljewi juh. Teater köetakse tugewasti.

KINO **"FORUM"** Narwa m. 13.

Hooaja parim filmiteos. Enneolemata „UFA" kunstiteos. Alaealistele lubatud. Hooaja löökfilm!

Nüüdisaja draama Hans Szekely tuntud novelli järele.

„Ungari rapsoodia"

Peaosades publiku lemmikud kuulsamad ekraanitähed Lil Dagower, Dita Parlo ja Willy Fritsch.

(Mustlase armastus — mustlase kättemaks)

Lisaks AMEERIKA NALI ja „UFA" NÄDALRINGWAADE. Algus: „Modernis" kl. 4,15, püh. kl. 1,15 ja „Forumis" kl. 6, püh. kl. 2.

KINO **"MODERN"** S. Tartu m. 4.

Tallinnas ehitatakse maju seadusewastaselt

„Kaja" majal kaks määrustewastaselt ehitatud puukorda.

Tuleb kõwendada ehituste järelwalwet ja nõuda määruste täitmist.

„Kaja" maja tulekahju põhjuste selgitamisel on awalikuks tulnud mitmed seadusewastased asjaolud. Maja hoowipoolsel küljel oli ehitatud kiwikordade peale kaks puukorda, mida hoone ehituse projektis ei ole ette nähtud ja ülemise korra puust lae peale oli seadusewastaselt asetatud suitsutoru.

Nagu kuuleme, on Tallinna linnawalitsusel wiimasel ajal aina raskusi olnud uute majade projektide kinnitamisel selles suhtes, et projektid jätawad wõimaluse seadusewastaste puust katusekordade ehitamiseks.

Ka on politsei tulnud teha hulk protokolle majaomanikkude peale, kes seadusewastaselt ja ilma projektita ehitanud maja pööningute elamisruumid ühes uute ahjude ja pliitidega, mis tulekahju puhul wäga kardetawad.

Igale poole ei küüni aga politsei ja järelwalwe silm ja koguni raskeks osutub seadusewastast ehituskohta leida siis, kui see on hoowi pool ja kõrge kiwimaja katusel, nagu see „Kaja" maja juures oli.

Ka on kuulda, et wastawad wõimud korterikitsikuse motiiwidel wäga kergelt niisuguste seaduserikkumiste peale waatawad. Kui politsei on asja kohta protokolli teinud, siis määrab kohtunik süüdlasele harilikult mõne krooni trahwi, aga seadusewastane ehitus ise jääb endisesse seisukorda kuni järgmise protokollini, millele jälle wäike trahw järgneb jne.

Mõnikord on uue maja ehitamise juures majaomanik mitu korda projektiwastase ehituse eest trahwi maksnud, kuid ta jatkab jonnakalt seaduse rikkumist ja järelwalwel ei ole kiirelt mõjuwaid abinõusid selle kõrwaldamiseks, waid tuleb alata aastaid kestwalt kohtuteele, et kätte saada seadusewastase ehituse lammutamiseks täitmiskehte.

Niisugune kord tasub ennast aga tulekahju puhul kibedalt kätte ja kahjud ulatawad suurtesse summadesse, nagu see „Kaja" maja juures praegu näha.

Nii siseministeerium kui ka linnawalitsus peaks wõtma rewideerimisele wastawad ehitusseadused ja määrused ning kohtuwõimud peaksid kiiremas korras wastutusele wõtma ja waljemalt karistama tuleõnnetuste põhjuste tekitajaid süüdlasi.

Kopli waeselapse osas.

Ühendus linnaga tuleks paremini korraldada.

Parema ühenduse loomise küsimus linna ja Kopli wahel seisab juba kauemat aega päewakorral, kuid lahendamise teed ei ole seni leitud. Praegu näib olukord sarnaseks kujunewat, et Kopli elanikel korraliku ühenduse saamiseks linnaga ka lähemail aastail lootust ei ole.

Otse nuhtluseks on kujunenud Kopli elanikel linnaga ühenduse pidamine praeguse pakasega. Eriti rängalt kannatawad selle all koolilapsed, kes linnas koolis käiwad. Trammiwagunid on kütmata, samuti puuduwad ka soojad ootamisruumid. Suuremalt osalt on õpilased kehwalt riietatud ja alles sunnitud külmades wagunites linna ja koju sõitma, on haigestunute õpilaste protsent Koplis suurem, kui üheski teises linnaosas. Ühenduse pidamine praeguse trammiga sünnib iga 25 minuti järgi ja tihti tuleb lastel kuni pool tundi trammi oodates lageda taewa all wõi kütmata ooteruumis külmetada.

Kopli raioonis elab umbes 12.000 elanikku, kes kaugelt suuremalt osalt kehwemasse tööliskklassi kuuluwad. Käies linnas tööl, on nad sunnitud trammi kasutama, sest wäike töötasu ei wõimalda autobussi tarwitamist. Korraliku ühenduse loomine linna ja Kopli wahel on seega enam kui õigustatud. Kuid osa meie linnaisadest ei näi sellest suuremat hoolimat.

Tramm annab linnale wõrdlemisi suuri tulusid, kuid parema ühenduse loomiseks Kopliga on seni wõrdlemisi wähe tehtud. Seda ei wõimaldawat krediitide puudus. Praegune weerew koosseis on renditud Wene-Balti tehaselt. See on juba iganenud ja ei wasta kaugeltki nõuetele. Hea tahtmise juures oleks wõidud ka praeguseid mootorwaguneid soojaks kütta bensiinisuitsutoru ümberasetamisega waguniste, mis iga waguni kohta ainult 20—30 kr. kulu nõuab, kuid millegipärast ei ole seda tehtud.

Linna trammiosakonnal on küll kawatsus tagawaras olewaid linna mootorwaguneid Kopli liinil käiku rakendada, kuid kawa teostamisel tuleks praegune roobastik kitsamaks teha ja paar möödasõiduteed juurde ehitada. Siis wõiksid trammid algpunktidest wälja sõita umbes iga 7 minuti järele. Selle kawa teostamine nõuab linnalt kulutusi umbes 2.400 krooni, millise summa ka linna tänawraudtee osakond järgmise majandusaasta eelarwe kawasse oli wõtnud. Wiimasel eelarwekomisjoni koosolekul kustutati aga see summa parempoolsete erakondade häälteenamusega maha, põhjendades oma teguwiisi krediidi puudumisega. Ja nii wõiwad Kopli raiooni elanikud asjata oodata parema ühenduse loomist linnaga.

Ainukese Tapa kirjaniku tundmata haud.

Gustaw Klemmeri okkaline kirjaniku elutee.

„Tapa laulik ehk worstilinna kannel".

Mõni päew enne jõulu möödunud aastal suri Tapal wäga omapärane inimene, luuletaja, kirjanik ja „tähtraamatu direktor" — nagu teda rahwa hulgas nimetati — Gustaw Klemmer.

Klemmer oli tuntud Kuuda seminari kaswandik. Tema isiklikust elust, iseäranis noorpõlwest, on jäänud järele wähe teateid. Kes teda tundsid ja mäletawad, teawad ütelda, et Klemmer oli harukordselt andekas inimene ja oma laialdase hinnanguga. Ta mõistis mitmeid Euroopa keeli (Inglise, Saksa, Wene, Soome keelt jne.), mida kasutas oma [illegible], alles siiski rahwakeele ja Eesti keele ilu jumaldaja.

Möödunud sajandi ühekssakümnendatel aastatel ilmus tema sulest luuletuskogukene „Tapa laulik ehk worstilinna kannel". Samal ajal andis Klemmer wälja mitu aastakäiku kalendreid, kus kohalikkude olude kohta palju nalja ja pilget leidus. Kuid siis tuli tema awalikkudele kirjatöödele pikem wahehaeg, mille peapõhjuseks oli see, et Klemmeril puudus wõimalus oma tööd kirjastada. Korduwalt on ta katsetanud end elatada kirjanduslikult tegewusest, kuid ei sellest midagi wälja ei tulnud ja ta [illegible] wälja kannatada peleks sunnitud, nagu see oli Juban Liiwil, ta hakkas rändawaks kaupmeheks, müües mitmesuguseid kirjandustooteid ja igasugust kribu-krabu, kuid ega kaupleminegi ta elujärge palju ei parandanud. Lõpuks oli kadunu 1927. aasta sügisel Tapa lähedal külakarjaseks. Seal tärkas tal tahe oma nalja uuesti elustada. Tema sulest ilmus kalender 1928. aastaks, mille nimi „Tõesti tõsine naljakalender ehk Tapa tarkuseraamat". Samasugune kalender ilmus tema sulest ka käesolewaks aastaks. Need [illegible] ja aineline puudus mõjusid Klemmeri terwisele niiwõrd raskelt, et tema [illegible] Warsti ja Tapa linnawalitsuse haiglas, kelle hoolealune oli kadunu, kes linnawalitsuselt iga kuu 5 krooni toetust sai. Linnawalitsus palkas selleks [illegible], kes kalba surnuaiale wiis ja weel kellegi mammehe, kes haudapanemisel abiks oli.

Paljudel kohalikkudel seltskonnategelastel oli soow Klemmeri kui ainukest Tapa kirjanikku wääriliselt saata tema wiimasele puhkekohale, aga üllatuseks saadi kuulda, et Klemmer on linnawalitsuse poolt juba „wääriliselt" Rahumänniklisse sõidutatud.

Klemmeri wiimast puhkepaika ei tulasta keegi sel lihtsal põhjusel, et kadunu kalmuküngas kõigile teadmata on.

Aasia ametiühingute konwerents.

Astub kokku Indias tänawu kewadel.

Jaapani ametiühingute keskjuhatuse algatusel on otsustatud korraldada igaaastaist Aasia ametiühingute esindajate konwerentsi mõni nädal enne Genfi töökonwerentsi nende küsimuste läbiarutamiseks, mis leiduwad rahwuswahelise töökonwerentsi päewakorras. Konwerents korraldatakse osawõtjates maades kordamööda. Esimene konwerents korraldatakse tänawu kewadel Indias. Sellistel konwerentsidel loodetakse alus panna kindlale koostööle Aasia tööliste huwide kaitsel Genfis.

Wiiepäewane töönädal Ameerikas.

Suur poolehoid tööandjate hulgas.

Samal ajal kui paljud Euroopa walitsused ja tööandjad ägedasti wõitlewad kaheksatunnilise tööpäewa wastu ja kõigi wõimalustega katsuwad pääseda Washingtoni konwentsiooni wastuwõtmisest, laieneb Ameerikas järjest wiiepäewalise töönädala tarwitusele wõtmine. Ühisriikides on wiimasel ajal sõlmitud määratu arw töölepinguid, milles tarwitusele wõetud wiiepäewane töönädal. Nii tegi grawerijate ametiühisuste liit hiljuti säärased lepingud New-Yorgis, Philadelphias ja kolmes teises linnas. Samasugune leping on käsitamisel ka 29 teises linnas. Kui erikokkuleppe järgi tehaksegi tööd laupäewil, siis saawad töölised selle eest 50 protsenti kõrgemat tasu. Muidu palk on wiie tööpäewa juures sama suur kui endise kuuepäewase töö juures nädalas.

Telgraafitööde ettewõtjad New-Yorgis on samuti teinud töölistega lepingud wiiepäewalise töönädala piires, kusjuures palka kõrgendatakse kümne protsendi wõrra.

Organiseerunud marmoritöölised ja müürsepad ning mõned teised minewad lähemal ajal New-Yorgis wiiepäewase töönädala alusele, ühtlasi kawatsetakse läbi wiia palgakõrgendusi.

Portlandi ehitustööliste kartell on linna eratööandjatega sõlminud lepingu, mille järele aastas seitsme kuu jooksul on tarwitataw wiiepäewane töönädal. Maikuu esimesest päewast aga kuni septembri lõpuni tehakse tööd 5½ päewa nädalas. Kuid paljud ehitustööandjad on oma töölistega ka täiesti wiiepäewase töönädala peale üle läinud.

Eks ole see tüübiline näide, kui ilmaasjatu on nii meil kui ka teiste Euroopa tööandjate wõitlus kaheksatunnilise tööpäewa wastu ja nutulaul selle üle, et töölised siis muutuwad laisaks ning töö produktiiwsus kaotab. Kui ei sünni seda Ameerikas, miks peaks sündima see siis meil?

Ametiühingu keskööine koosolek.

Kelnerid peawad koosolekut kell 2 öösel.

Tallinna Kelnerite Ametiühisus peab 27. weebruaril s. a. kell 2 öösel oma erakorralist peakoosolekut, Lailal tän. nr. 1, ühisuse praeguses asukohas.

Koosoleku päewakorra tähtsamaks punktiks on Tallinna restoraanide peremeeste poolt maksmapandawa 10-protsendiline kelnerite teenistustasu küsimus, missuguse otsuse peremehed omal koosolekul wastu on wõtnud ja 15. märtsist s. a. maksma tahawad panna.

Põlewkiwi õli nõudmine suureneb.

Wiimasel ajal on nõudmine põlewkiwi õli järele suurenenud. Rohkel arwul on tellimisi Rootsist. Õli saatmist takistab ainult ühenduse puudumine Rootsiga.

Ka kodumaalt on wiimasel ajal suuremaid tellimisi saadud.

Täiendawa seemnewilja krediidi realiseerimine teoksil.

Lähemaid nõupidamisi põllutööministri juures.

Teatawasti wõttis riigikogu ühel wiimasel koosolekul wastu riigi 1928/29 aasta lisaeelarwe nr. 2 arwel 750.000 krooni ulatuses eelkrediidi määramise seaduse seemnewilja ostuks põllupidajatele. See seadus astub jõusse lähemail päewil „Riigi Teatajas" awaldamisega. Neil päewil tegi põllutööminister põllumajanduse peawalitsusele ülesandeks selle kohase krediidi realiseerimise kawa otsekohe wälja töötada selleks, et kui seadus jõusse astub, wabariigi walitsusel wastawa määruse maksmapanemisega wiiwitust ei tuleks. Põllutööministri juures peetud nõupidamisel puudutati ka seemnewilja kontrolli küsimust, kus juures seemnewilja sissewedu kohta eriline määrus maksma pannakse, selleks et riigikrediidi arwel wõimalust ei oleks kõlbmata ega meie nõuetele ja oludele mitte wastuwõetawat seemnewilja sisse wedada. Seetõttu on seemnekontrolljaamal praegu tegemist rea palkumiste läbiwaatamisega jne.

Kollektiiwlepingud Saksamaal.

Kollektiiwlepingu arenemisest Saksas näitawad järgmised arwud: 1919. a. oli kollektiiwlepingu alusel tööl 5.986.671 töölist, 1926. a. aga juba 11.140.521.

Kabulis ewakueeritakse saatkondi.

Afganistanis lennukid tööl.

London, 25. weebruaril. Briti, Prantsuse ja Itaalia diplomaatilikkude esinduste ewakueerimine Kabulist teostati eile ja täna. Eile õhtul toodi kõik Prantsuse ja Itaalia saatkondade personaal ja mõned Briti saatkonna ametnikud wiie lennukiga Peshewari. Teised Briti saatkonna liikmed, nende hulgas ka saadik sir Francis Humphrys ise, toodi täna homnikul Peshawari. Enne ewakueerimist palkas Briti saadik mitusada meest Kabuli aerodroomi lumest puhastama, ja nii sai lennukite maandumine ja õhkutõusmine wõimalikuks. Sellest hoolimata nõudis õhkutõusmine lendurilt suurt osawust, sest kõigil lennukitel olid rasked koormad.

Jõulust saadik on Briti lennukid üle 500 wälismaalase Kabulist Peshawari toonud, nende hulgas umbes 300 naist ja last. Peale Briti kodanikkude on ewakueeritute hulgas prantslasi, itaallasi, helweetslasi, ameeriklasi, rumeenlasi, perslasi ja türklasi.

Tshehho-Slowakkias haiguskindlustuse konwentsioonid kinnitatud.

Tshehho-Slowakkias ratifitseeriti 1927. a. Genfis wastuwõetud haiguskindlustamiskonwentsioonid. Esimene neist käsitab haiguskindlustuse maksmapanekut tööstuses, kaubanduses ja kodutöös, teine põllutöös. Esimene on seni ratifitseeritud Saksas, Ungaris ja Luxemburgis, teine Saksas ja Luxemburgis.

Rahwuswaheline meretöökonwerents.

Kolmas rahwuswaheline meretöökonwerents peetakse s. a. Genfis alates 10. oktoobrist. Päewakorral on: 1) tööaja normeerimine laewal, 2) meremeeste kindlustamine, 3) hoolekanne sadamas ja 4) laewa juhtkonna kompetentsi küsimus. Erilise tähtsusega on muidugi kaks esimest punkti.

Järwakandi klaasiwabrik

on suurim selletaoline Eestis, asutatud umbes 50 a. tagasi. Esialgul walmistati õllepudeleid, pärastpoole mindi üle aknaklaasi peale. Aknaklaasi walmistamine sündis käsitsi, puhumisega weel kuni mineva sügiseni. Wahepeal ehitati uus moodne wabrikuhoone, kus klaasiwalmistamine käib moodsate masinate abil. Nüüdne klaas on mitmewõrra parem endisest puhutud klaasist. Klaasiliiwa leidub Eestis mitmes paigas, eriti rohkesti Petserimaal, kust seda ka Järwakandi wabrik suurental määdul toob.

Kassaröövli abiline tabati.

Lin. Endi teguties koos oma wennaga.

[illegible] Ende, kes [illegible] kassa tühjaks rööwis ja ise [illegible] mumiteeris, on [illegible] ka oma [illegible] Zelleks [illegible] Ende [illegible] 4–5 aastat [illegible] ja Rakwere [illegible] 2 [illegible].

[illegible] Tartu [illegible], kus [illegible] ka [illegible] wõeti. Lin. Endilt [illegible] 25.000 senti ja [illegible] Rakwere, kus Endi wanemad elawad.

Mehel on [illegible] lahkuda. Nüüd aga [illegible] Rakwere, kus [illegible].

Salapärased pommimehed Inglismaal.

Kaks maja lasti pommidega õhku.

London, 25. weebruaril. Melbournest teatatakse: Pommiplahwatus purustas täna õhtul Melbourne põhjapoolses kwartalis kaks wäikest maja. Elanikud pääsesid imekombel. Pommipanijad — kaks tundmata isikut — põgenesid mootorrattaga.

Euroopa wõitleb jääga.

Neli jäälõhkujat ei suuda Elbe jõge jääst wabastada. — Donaul purustatakse jäätõkkeid dünamiidiga. — Äärmiselt rasked jääolud Dresdenist Hamburgini.

Galiitsias sajab musta lund.

Berliin, 26. weebruaril. Elbe jõel, Dresdenist kuni Hamburgini, walitsewad äärmiselt rasked jääolud. Neli jäälõhkujat ei ole suutnud jõge lahti murda. Nüüd jäälõhkujad olid ummistud oma tegewuse lõpetama, kus wastu ulatus jäätõke, mis on kolm meetrit paks. Nüüd taotakse wõimalik jõge dünamiidi abil lahti murda. Arwatakse aga, kas niisugune wiis [illegible] tagajärgi annab. Angelsurgist teatatakse, et ka Donau jõel jäätõkkeid dünamiidiga on purustama hakatud.

Pariis, 25. weebruaril. Angoorast teatatakse: Kuum Turgimaal taganes, ja annab muutuid paisku lewadiseks.

Berliin, 25. weebruaril. Nagu Warsawist teatatakse, on ka Herodenkos (Ida-Galitsias) musta lund sadanud. Seda on seal ka waremalt ette tulnud.

Laewad hakkawad liikuma.

„Wartburg" ja „Preussen" tulewad Tallinna.

10 laewa Osmussaare all.

Lähewad Saksamaalt Soome.
(Teadaanne oma kirjasaatjalt).

Osmussaare, 26. weebruaril. Täna hommikul paistis tuletornist loode pool merel 4 laewa, lõuna paiku oli laewu juba 10. Kuna meri aurab, pole wõimalik laewade nimesid lugeda. Arwatawasti on laewad teel Hangosse, kuid wõimalik, et mõni neist ka Tallinna on adresseeritud. Laewade juures jäälõhkujat pole näha. Arwatawasti on laewad Kiilist tulnud, kus Soome jäämurdja „Sampo" töötab ja nad sealt teele jaatis, kuid ei puudu ka wõimalus, et laewad Danzigist teele asusid, kus meie jäämurdja „Tasuja" töötab.

Laewasõidu tee jääwaba.

„Astrea" tuleb Tallinna.

Eesti rand ja suur laewasõidu tee Tallinnast Euroopini on jääwaba. Jää ajab rohkem Soome pool.

Eile sõitis „S.-Töll" merele „Astreale" wastu. See tuleb Hangost ja teda on täna Tallinna oodata.

Jäälõhkujate tööl Saksa sadamates näeb tulemusi olewat. Nii teatatakse Danzigist ja Stettinist, et sealt lähemal ajal rida laewu wälja sõidab.

Nii tuleb Stettinist 1. märtsil wälja „Wartburg" ja toob Tallinna Clayhills ja Son ärile wilja ning segakaupa. Laewa oodatakse Tallinna 4. märtsil.

Lisaks „Wartburgile" oodatakse ka „Preusseni" Tallinna. Laew sõidab Stettinist wälja 6. märtsil ja toob samale kontorile wilja ja muid toiduaineid.

Neljapäewal sõidab Tallinnast „Sachsen" wälja ja wiib kaasa wõid, peekoni ja manufaktuurkaupa.

Stettinist sõidab „Sachsen" 9. märtsil Tallinna tagasi. Tuues jällegi ülalnimetatud kontorile kaupa.

Nagu kuuleme on tulewa nädala jooksul Tallinna ka teisi laewu oodata.

Nähtawasti oleme siski ummikust pääsenud. Eksportkaubad hakkawad jälle oma harilikku rada minema.

Prantsusmaal ja Saksamaal sajab wihma.

Soodetaw ilm kolmapäewal.

Kõwenew idast üle põhja loode poole pöördum tuul. Pilwine. Paiguti lund. Päewal temperatuur wähe kõrgem.

Ilmade ülewaade 26. weebruaril.

Nowaja-Semlja madalrõhkkond süwenedes 738 m. m. wähe lõuna poole liikunud, tema edaspidine liikumise suun kirde ja ida Wenesse. Prantsuse madalrõhkkond Atlandile tagasitõmbunud, osaminimum 760 mm. Poolas, milline näib põhja ja kirde suunas liikuwat. Kõrgerõhkkond 779 mm. Kesk-Wenes, temast eraldunud osakõrge 775 mm. Rootsis. Hommikul oli Moskwas, Terawmägedel ja Ida-Karjalas 34 kr. külma, Rootsis 31 kr., Taanis 15 kr., Inglismaal 3 ja Eestis 20 kraadi külma.

Prantsusmaal, Lõuna Saksamaal ja Alpidel sajab wihma.

Öösel oli Tallinnas 20, Tartus 17, Viljandis 17, Narwa-Jõesuus 20, Paldiskis 18, Pärnus 20 ja Tahkunas 17 kraadi külma.

Lõunal oli Tallinnas 15, Narwa-Jõesuus 15, Paldiskis 14 ja Pärnus 14 kr. külma.

Salaleping lööb laineid.

Saksamaa ärewuses. — Ajalehed lööwad lärmi. — Prantsuse ametlik seletus.

Berliin, 25. weebruaril. Saksa lehed pühendawad palju tähelepanu Hollandi lehe paljastustele Prantsuse-Belgia salalepingu asjus. Walitsuselt nõutakse, et ta asjaomastelt walitsustelt selle lepingu asjus põhjalikku seletust nõuaks. Berliini ametlikud ringkonnad on esialgu Hollandi lehe paljastuste asjus tagasihoidlikud. Saksa walitsusel on teada ainult 1920. aastal Prantsusmaa ja Belgia wahel sõlmitud leping, mis rahwasteliidus deponeeriti, kuid see leping ei sisalda, niipalju kui teada, mingisuguseid määrusi Saksamaa wastu. Kui aga seda lepingut pärastiste kokkulepetega Prantsuse ja Belgia kindralstaapide wahel on muudetud wõi täiendatud, siis ei waata see igatahes Locarno waimule, tähendawad ametlikud ringkonnad.

Pariis, 25. weebruaril. Prantsuse wälisministeerium lükkab ümber Hollandi lehe teated, nagu oleks Prantsusmaa ja Belgia wahel 1920. aastal sõlmitud mingi sõjawäeline salaleping, mida 1927. aastal mõlema maa kindralstaapide poolt wäljatöötatud määrustega olewat täiendatud. Wälisministeerium seletab, et Prantsusmaa ja Belgia wahel sõlmiti 7. septembril 1920. aastal ainult kaitseleping ja sellekohane kirjawahetus anti 2. nowembril samal aastal rahwasteliidule teada. Mingit muud sõjawäelist lepingut Prantsusmaa ja Belgia wahel sõlmitud ei ole.

Hoidke alati
walmis üks karp
hügienilisi
PASTILLES
VALDA
Saadawal kõikides apteekides.

Aukudega rahad liikwele?

Metallrahade löömise otsustab walitsus.

Arsenaal saab tööd.

Rahaministril oli riigitrükikoja juhatajaga nõupidamine uute metallrahade löömise asjus.

Waskrahad tulewad 1-sendilised, läbimõõduga 16½ mm., 3-s. 22 mm., 5-s. 27 mm.

1-kroonilise nikkelrahade läbimõõt oleks 18 mm., 25-s. 21 mm., 50-s. 24 mm.

Lisaks wase- ja nikkelrahadele tulewad ka hõberahad kahes suuruses. 6-kroonilise läbimõõt on 26 mm. ja 2-kr. 31½ mm.

Kahe-kroonised hõberahad tulewad umbes endiste Wene rublade suurused.

[illegible] tõsteti küsimus üles, kas ei tuleks mõnele metallraha liigile auk sisse lüüa. See oleks peaasjalikult [illegible] rahade wahetegemise hõlbustamiseks.

Aukude löömisel rahadesse on aga ka omad halwad küljed. Siiani kogub igasugu mustust, mis terwishoidlikult kardetaw on. Teiseks on sarnane wiis õige wähestes maades tarwitusel. Küsimust pole lõpulikult otsustatud. Neljapäewaks töötatakse weel mõningad ettepanekud wälja ja esitatakse metallrahade walmistamise kawa wabariigi walitsusele.

Uute rahade löömine tahetakse lähemail päewil ära otsustada. Esijoones on see tingitud tööandmise wajadusest arsenaalile, kus metallrahade löömise [illegible]. Seal on rida meestöölisi, kes rahalise mitte walmistamisel tööwandmise tõttu tuleks wabastada.

Juhusel, kui metallrahade walmistamine lähemail päewil otsustatakse, oleks [illegible] tööd [illegible].

Läti pole täitnud worminõudeid.

Riia läbiotsimisi selgitatakse.

Riia, 25. weebruaril. Nagu selgub, ei ole nõukogude wiimane protest Sowtorgfloti kaubaladudes Riias toimepandud läbiotsimise asjus mitte läbiotsimise fakti wastu sihitud, waid ainult selle wiisi wastu, kuidas läbiotsimist on toimitud. Nõukogude walitsus ei ole rahul, et läbiotsimisel teatawaid worminõudeid ei ole täidetud. Edasi selgub, et need kaks Sowtorgfloti teenijat, kelle Lätist wäljasaatmisest märgukirjas kõneldakse, on tegelikult juba 1 kuu eest Lätist wälja saadetud üldriigi õhutamise pärast.

Läti ametlikud ringkonnad peawad tingimata tarwilikuks, et nõukogude esindus Riias keelaks oma teenijatele igasuguse kihutustöö Lätis ära keelaks.

Tööliswanemate seisukord paraneb.

Töö-hoolekande ministeeriumi poolt esitati Wabariigi walitsusele wabrikute ja tehaste tööliswanemate nõukogude põhikirja täiendamise seaduseelnõu sellisel kujul nagu ta oli wastu wõetud walitsuse poolt moodustatud komisjonis. On loota, et nüüdsele seaduseelnõule ei hakata ette weeretama mingisuguseid takistusi, nagu tehti seda uue seaduseelnõu esitamisel, waid et Wabariigi walitsus esitab eelnõu riigikogule ja et wiimane wõtab selle ka liires korras wastu, millega muutuks tööliswanemate seisukord kindlamaks kui praegu.

Uus aerodroom Lasnamäele.

Läheb maksma 20 miljoni.

Ehitustööd algawad eelolewal suwel.

Teedeministeeriumil on kawatsus alustada eelolewal suwel suurema aerodroomi ehitamise lennukite jaoks. Aerodroom mõeldakse ehitada Lasnamäele ja kogusummas läheks see maksma ligi 20 miljoni senti. Aerodroomi asutamise seaduseelnõu on teedeministeeriumi poolt juba wälja töötatud ja esitatakse kuuldawasti lähemail päewil wabariigi walitsusele.

Seaduseelnõu järele jääks wõõrandatud aerodroomi ehitamiseks Lasnamäelt 124.000 ruutsülda maad. Ehitamine teostuks umbes wiie aasta jooksul, kuna aerodroomi walmistamise kuludeks riigi poolt seaduseelnõu järele jääks määratud kogusummas 173.000 krooni, mis osadekaupa wiie aasta jooksul eelarwe korras wälja jagatakse.

Uut aerodroomi mõeldakse ehitada nii, et see wõrdselt rahuldaks nii maa- kui weelennukite nõuded. Koht, kuhu uus aerodroom ehitatakse, ei ole seni weel täpselt kindlaks määratud.

Tütarlaps sealaudas ketis.

Metsikud wanemad Werioral.

Neil päewil sai politsei „Post." teatel jälile jubedale sündmusele. — Weriora wallas leiti Gustaw L. 13-aastane tütar äärmiselt piinatuna ja weriseno. G. L. oli abielus teistkordselt. Esimesest abielust oli tal 13 a. tütar Linda. Seda ei hoidnud [illegible] weel wahem wõõrasema. Nad ei ole lapsele süüa annud. Ka kõige ärdamate [illegible] peale waatamata. Tütarlaps on [illegible] olnud leiwapalukest ise wõtma. Selle üle on wanemad niiwõrd wihastanud, et sidunud lapsel sedelga ribinaja [illegible] käed kinni ja pannud kriwidega kinni, nii et iga liigutuse ajal kriwid lihasse lõiganud. Soojemate ilmadega wiidud laps lüüni ehk sealauta ja pandud ketti. Ta olnud seal ka 20° külmaga. Sinna toodud lapsele süüaannud kartulid ja kartulikoori. Laps pannud endale toiduks [illegible].

Niisugune piinamine on kestnud üle kahe aasta. Teada on hästi warjatud.

Lapsel on parem külg halwatud, kuid [illegible] selge.

Nii kui asi awalikuks tuli, ruttas konstaabel kohale. Seal selgus piinamine täielikult. Piinatud laps toodi wallamajja, kust ta edasi saadetakse kaswatusmajja. Julmunud wanemaid ootab muidugi karistus.

Miks ei sünni ettewõtjad haigekassa juhatusse?

Iga uus seadus peab olukorda parandama, mitte aga halwendama.

Põhjendusi ettewõtjate osawõtu wastu.

Praegune riigikogu lõpupäewade tähtsamaks ja huwiäratawamaks ülesandeks on wõtta wastu walitsuse poolt esitatud haiguskindlustusseadust. Juba mitme nädala jooksul arutab riigikogu sotsiaalkomisjon seda eelnõu ning jõuab oodetawasti sellel nädalal tööga lõpule. Üldiselt oleks wõinud jääda komisjoni parandustega rahule, kui mitte wiimasel koosolekul poleks wõetud wastu ettepanekut, mis halwendab praegu makswat korda. Nimelt eelnõu § 70 muudeti nõnda, et haigekassa juhatus moodustataks neljast kindlustatute ja kahest ettewõtjate esindajast, kuna senise seaduse järgi oli haigekassa juhtimine terwelt kindlustatute käes. Uus eelnõu tahtis jätta alles sama korra.

Haigekassa juhatusest ettewõtjate osawõtu küsimuse on ka teisipäewases „Päewalehes" Tja arutusele wõtnud ja püüab leida põhjendusi selle kasuks. Kokkuwõetult on tal neid kolm: Esiteks haigekassad pole ametiühingud, sellepärast peab seal olema ettewõtjate esindus; teiseks haigekassade käekäigust on sama hästi huwitatud ettewõtjad kui töölised ja kolmandeks mõlemate poolte osawõtt annab paremaid tulemusi ja suuremaid saawutusi ning aitab panna kindlamat piiri wäärnähtustele.

Sotsiaalkomisjonis lisas põllumeeste kogude esindaja nendele juure weel ühe põhjenduse ja nimelt — kuna ettewõtjad maksawad kindlustusmaksu, siis peab neil olema ka õigus kassa juhtimisest osa wõtta, et teostada kontrolli summade kasutamise üle.

Ja see on ka kõik.

Kes lähemalt püüab süwendada nendesse wäidetesse ning neid hinnata haigekassade ja haiguskindlustuse huwide seisukohalt üldse, see leiab need kõik liig pinnapealsed ja kergekaalulised olewat...

Kellegil ei tule mõttessegi muuta haigekassaid ametiühinguteks ja seda ei saagi teha juba sellepärast, et seadus juhatab neile organisatsioonidele kätte kindlad ülesanded ning tõmbab selged tegewuspiirid. Meie haigekassade senine praktika kinnitab, et töölistest koosnewad kassade juhatused pole kuidagi kaldunud kõrwale oma otsekohestest ülesannetest. Pealegi on kassad painutatud riiklikte asutuste järelwalwe alla, mis teeb täiesti wõimatuks igasuguse kõrwalekaldumise. Ainult kartuse pärast, nagu wõiksid haigekassad muutuda ametiühinguteks, ei mõista küll ettewõtjaid juhatusse saata.

Toekamad näiwad olewat teine ja kolmas põhjendus. Seit tõepoolest, miks ei peaks küsimust kassa juhatuses paremini otsustatama, kui seal kõrwuti istuwad ettewõtjad ja töölised, eks ole tõesti kergem siis ära hoida wäärnähtusi, kui walwel on mitmehuwilised rühmad.

Ent nii näib see inimesele, kes ei tunne haigekassade asjaajamist üksikasjaliselt.

Praegu maksewa seaduse ja ka uue eelnõu järgi peawad ettewõtjad ja töölised tasuma kindlustusmaksu, kusjuures ettewõtja peab palgamaksmisel töölise osa kinni, lisab sellele oma osa juure ja toimetab siis kindlustusmaksu haigekassale edasi. Kindlustusmaksu wõetakse 6% tööliste palgast. Kuna ettewõtja peab maksma 4% (ka praeguse seaduse järgi), siis sünnib ka kiusatuse anda haigekassale üles walesandmeid tööliste palkade suuruse üle. Iga haigekassa juhatus wõib kümneteiwiisi tuua näiteid sellest, kuidas ettewõtjad püüawad teha wähemaks palku, et siis haigekassale maksta wähem. Haigekassa juhatustel tuleb pidada nendega päris lahinguid õigete andmete saamiseks.

Et praegu haigekassa juhatused koosnewad ainuüksi töölistest, siis on neil ka kergem saada kindlustatuteilt õigeid andmeid tööliste palkade kohta ja wastawalt sellele algatada süüdistust andmete wõltsijate wastu.

Kujutatagu aga ette, mis sünniks siis kui juhatuses istuksid ka ettewõtjate esindajad. Kes töölistest julgeks siis weel tulla juhatusele teatama oma „leiwaisa" salakawalatest wõtetest? Iga sesugune mees wõib olla kindel, et ta juba järgmisel päewal lendab wabriku wärawa taha.

Alles wiimasel kinnitusameti koosolekul, millest wõtawad osa ka ettewõtjate esindajad, leidis aset wahejuhtumine, kus üks ettewõtjatest hakkas pärima töölise nime, kes esines mõningate paljastustega ettewõttes tarwitatawate wõtete suhtes. Kui töölised pole isegi kinnitusameti koosolekutel kindlustatud ettewõtjate surwe eest, mida kõnelda siis haigekassa juhatustest.

Küsime nüüd: **tuleb see kindlustatute wõi haigekassade kasuks, kui ettewõtjate osawõtu tõttu haigekassad ei saa enam pidada küllaldast kontrolli ettewõtjate poolt esitatawate andmete üle.** — Wastus on wist ilma ütlematagi selge.

Kuid sellest weel wähe. Nagu omaaegne praksis näitas, ei tule ettewõtjad haigekassa juhatusse selleks, et seal tööd teha ja aidata kaasa haigekassa ja haiguskindlustuse arenemisele, waid wastuokia, — et seda igati takistada. **Enamus ettewõtjatest waatab haigekassale kui paratamatu pahele, mis talle wastu tahtmist kaela aetud. Sellekohaselt peawad nad end ka juhatuses ülewal. Iga wähema asja pärast lüüakse lahinguid ja weetakse wägikaigast. Arstiabi parema korralduse wastu püütakse seista süle ja seljaga, seadust katsutakse ikka seletada ja wäänata kindlustatute ja haigekassa kahjuks. Niisugused on need „paremad tulemused" ja „suuremad tagajärjed", mida annab haiguskindlustusele ettewõtjate osawõtt haigekassade juhatusest.**

Et lahti saada otstarbetust pidurist ja igawesest sabotaashist pandigi omal ajal maksma praegune kord, mitte aga mingil poliitilisel kaalutlusel, nagu tahab oletada Tja.

Ei pea paika ka põhjendus, nagu oleks ettewõtjatel haigekassades sellepärast esindusõigus, et nad maksawad kindlustusmaksu. Üsna õieti seletas sotsiaalkomisjonis endine põllumeeste kogude rühma liige insl. Masik, kes kõneles laewaomanikkude nimel, et ettewõtjate maks tuleb ainult wormiliselt ettewõtjate taskust. Sisuliselt kalkuleeriwad ettewõtjad selle tööliste palkadest maha, ehk teiste sõnadega, maksawad töölistele seewõrd wähem palka. Järelikult pole mingit õigust sel põhjusel nõuda omale esindust.

Ka kontrollipidamise otstarbel pole ettewõtjaid juhatuses tarwis. Uus seadus näeb ette ettewõtjatest ja kindlustatutest pariteetsel alusel moodustatud rewisjonikomisjoni, kellel kõik wõimalused pidada kontrolli. Peale rewisjonikomisjoni walwab haigekassade tegewuse järgi weel tööinspektor, kinnitusametid ja kinnitusnõukogu. Peaks arwama, et niisugusest mitmekordsest kontrollist lõpuks ehk jätkub.

Kui eelnõu seletuskirjas pole ettewõtjate juhatusest wäljajätmise küsimuse kohta toodud põhjendusi, siis ometi mitte sellep., et neid pole, nagu näib arwawat Tja, waid et eelnõu ei muuda senist korda. Seletuskiri puudutab ainult neid seaduse osi, mis lähewad lahku praegusest.

Ebaõige on ka see Tja oletus, nagu raiutaks üksi meil ettewõtjate osawõtu wastu. Tõsi, paljudes maades on wana seadusandluse rudimendina jäänud ettewõtjate esindajad haigekassade juhatustesse, mõnel pool isegi enamuses. Kuid meie näeme igal pool wõitlust selle wastu ja uuem seadusandlus lähebki ettewõtjate esinduse arwu wähendamise suunas, mille lõppsihiks on kindlustatute täielik omawalitsus.

Kui meil on aga juba maksma pandud see kord, siis ei tohiks uus seadus maksewat olukorda mitte halwendada.

Ja meil ei ole seni keegi põhjendatult näidanud, missuguseid halbtusi on toonud haiguskindlustusele ja haigekassadele tööliste täielik omawalitsus. Seni kui pole seda tehtud, ei ole kellegil õigust hakata lammutama praegust korda.

Iga sotsiaalseaduse sihiks peaks ometi olema parandada, uuendada, wiia edasi elu, luua rahulikud wahekorrad ja kindlustada ühiskonna normaalset arenemist. Wõi oleme Tja arwates tõesti reaktsioonilises wähikäigus sealmaal, kus asume lammutama makswaidki sotsiaalseaduste norme.

—s.

Kolm wenda. 37

Percival Christopher Wreni romaan.

Nende tulles läksime Mustapha juure. See oli Araabia kohwik, kus me wäga odawalt saime parimat kohwi — paksu, kanget ja magusat, tükikese wanilli, tilga paibuibi wõi oopiumiõliga wõi mõne muu lõhnawa ekstraktiga.

Ootasime siin istmel suurel ja madalal diwanil Marist, kes tuli mõne minuti pärast.

„Asi on nii," ütles ta mõne kosjasõba-tawa sõna järele. „Boldini kawatseb jälle midagi kurja. Olen temalt kuulnud juba õige palju halba Waerreni ja teiste wanade legionääride käest, kes wareminalt temaga koos on teeninud... Tema eest ei saa keegi küllalt hoiduda... Räägitakse, et Lejaune teda warsti tahab kapraliks ülendada...

Eile õhtul istusin ma Tlemceni pargis. Oli juba pimedaks. Mõned legionäärid tulid mööda teed ja istusid pingile just minu seljataga. Nad rääkisid Itaalia keelt, kuid minu hästi ja mul on kombeks kuulatada wõõrakeelset kõnelemist... Need olid Boldini, Colonna ja Guantaio. Ta püüdis neid meelitada midagi tegema, mida need aga kartsid. Boldini tahtis ka, et Colonna temaga oma moodi wahetaks, et asja läbiwiimist temale kergendada.

„Ja ... mis sünnib aga, kui nad mu kätte saawad?" ütles Colonna.

„Ta pole halwem kui teine," ütles Boldini.

„Ja kuidas on sinu sõpradega, nimelt Guantaioga, Vogué ja Gottoga? Kas seersant Lejaune ei maksa midagi? Kui keegi tarmu teeb ja kapral Dupré mehe teatab ja ma seersant Lejaune'ile erawiisi teen oma ettekande, mis arwate sellest? Kas Lejaune ja mina pole ka nagu wennad? Sündinud ..."

„Miks sa seda siis ise ei tee?" küsis Guantaio.

„Kuna ma warsti pean saama kapraliks ja mingisse asjasse ei tohi olla segatud... Ja kui ma juba kapral olen, kas ma ei saa oma sõpru aidata, mis?" Siis andis ta neile mõtelda, mis nad kõik saawad tuhande frangi eest — üle wiiekümne aastapalga eest, mida pealegi oli wõimalik teenida paari minutiga.

Selle peale wastas Guantio, kes näis targem olewat kui Colonna.

„Kuit sa tead, et see tal olemas on?"

Boldini seletas:

„Ma kuulsin, kui ta ise ütles, et see on ta käes. Nad on kolmekesi — peenike wargasalk. Nad pärisid minult, kas leegion wargaid politseile wälja annab. Kui kolmas Oranis nendega kokku sai, kuulsin ma nende terwitamisest, et nad on wargad. Ka pillawad nad kogu aja raha. Ja öösi, kui nad õues üksteisega rääkisid, seisin ma sambe taga ja kuulatasin. Ma ei kuulnud kõike, sain aga aru, et nad kõnelewad mingi kalliskiwi wargusest ja kolmekümneituhandest naelast. Üks, keda nad nimetawad „Bean", ütles, et ta kiwi hoiab nagu känguru oma poega. Kuulsin seda selgesti. Kus hoiab aga känguru oma poega? Paunas kõhu kohal ja see ongi paik, kus legionäär Guillaume Brown peidus hoiab oma kalliskiwi. Kotikeses, mida ta ööd kui päewad enda ümber kannab. Kes mulle selle kotikese toob, saab tuhat franki. Ma ise püüan kiwi ghettos ära müüa rohkem kui tuhande frangi eest. Mõned selle suutideist on miljonärid... Ma kustutan lambi ära. Üks mees wõib ta kinni siduda ja hoida, kuna teine kiwi ära wõtab ja siis wõiwad mõlemad pimedas tagasi põgeneda oma sängidesse...

Nii rääkis ja meelitas ta weel hulk aega neid ja wiimaks lahkusid nad minema, ilma et midagi kindlat oleks otsustatud," jutustas Maris.

Digby ja mina hakkasime känguru sõna kuuldes waljusti naerma ja Michael pöördus naeratades Marisi poole.

„See narr kuulatas rumalat nalja," ütles Michael Maris'ile, „me oleme aga teile siiski suurt tänu wõlgu."

„Hoidke end ta eest," hoiatas Maris, „ta on kawalam kui wõiks arwata ja pealegi roimar, kes millegi eest tagasi ei kohku."

Me kõrwitasime Maris't ja kolmekesi jäädes üksisin ma Michaelile:

„Sul on rahawöö ümber, Michael, anna see öösels minu ümber."

„Mistarwis?" küsis Michael.

„Et ja itaallasi tublisti saaks kolkida, ilma et sul tarwitseks karta oma raha eest, kui nad öösel peaks tulema."

„Ei, tänan, ma ei karda," wastas Michael, „tulgu nad aga..."

Olime küllalt kaua wiibinud leegionis, et tunda selle kummalisi auwõisteid ja teada, kui julmalt siin legionäärid omawahel karistawad wargusi seltsimeestelt. Ja weel samal ööl juhtus midagi, mis kujukalt iseloomustas legionääride mentaliteti kes suhtes.

Mingi müra ja kisa äratas mu unest. Kargasin üles ja nägin Michaeli woodi läheduses kaht meest põrandal heitlemat. Michael oli peal ja hoidis allamawa mehe kõrist kinni. Kui ma asemelt üles hüppasin, oli kogu tuba juba liikwel ja ärewil ja mehed jooksid wanduдes kohale, et näha, kes rikkus püha und ja sellega andeksandmatult üle astus ühest lugupeetawamast leegioni seadusest.

„Keera sel hiiliwal maol kael kõwerakš!" karjus Buddy.

„Waras! waras!" karjusid kõik ja tormasid põrandal maadlewate poole. Waras haarati kinni. See polnud ei Guantaio ega Colonna, ei Gotto ega ka Vogué kellest ühte ootasin seal nägewat.

Tosin käsi hoidis surmkahwatut, wäänlewat ja armupaluwat meest. See oli kõrwaltoa elanik.

Waatasin Boldini poole.

Ta magas muretult oma asemel! Samuti kapral Dupré, nägu seina poole — tuigi mõlemaid muidu unest oleks äratanud hiire piuksumine.

„Mis on sel kaabakal meie juures otsimist?" karjus tosin wihaseid hääli, kuna meest kisti, raputati ja tõugati.

„Ütelge Brown, mis ta tegi?" möirgas Schwartz, kes meest kõripidi kinni hoidis. „Kas ta warastas?"

„Laua peale ta!" karjus Brandt.

„Ja, lööge see siga risti," märatses hiiglasuur habemik Schwartz oma ohwrit raputades nagu koer rotti.

Hank lükkas mehed paremal ning wasakul kõrwale ja tungis ette.

„See pole Boldini südamesõprade hulgast," kuulsin ma Buddyt ütlewat.

„Kuulake mees enne korralikult üle," ütles Hank, „ja mõistke siis kohut. Ruttu räägi, mis sul on öelda," ütles ta mehele, kelle ta oli kinni haaranud ja kes peaaegu oli minestamas.

„Oodake silmapilgu," waigistas Michael. „Ta kuulub minule ja sai küllalt —"

Mehed wiletasid. Mõnedel oli täägid käes.

„Ma eksisin uksega," inises kinnipeetu.

„Ja leidsin mehe aseme, kel on raha," pilkas keegi. „Leegioniseadus! Lauale!"

Michael kargas laua peale.

„Rahu, te narrid!" hüüdis ta. „Kuulake mind! Ma ärkasin ja tabasin selle mehe, kes midagi otsis mu padja alt. Mõtlesin, et see on keegi meie toast, keegi, keda ma ootasin. Noh — ta pole see. Laske see mees minna — ta ei tule tagasi..."

Ta ettepanek naerdi wälja ja Michael püüti laualt maha.

Orient-Expreß lumes.

Pilt Ida-kiirrongist, mis jäi Balkanil lumme kinni.

Iseseiswuse 11. aastapäew Rootsis.

Rootsi-Eesti ühing korraldas aktuse.

Stokholm, 27. weebruaril. Eesti iseseiswuse aastapäewa puhul oli Eesti saadiku dr. Akeli juures wastuwõtt. Wastuwõtul käis mitusada isikut, nende hulgas diplomaatiline korpus peaaegu täies koosseisus. Õhtul korraldas Rootsi-Eesti ühing piduliku aktuse, millest Rootsi walitsuse esindajana osa wõttis põllutööminister. Aktusel wiibisid ka Stokholmi linnapea Lindhagen ja linnanõukogu abiesimees. Aktuse awas ühingu esimees Bergquist kõnega, milles meele tuletas endise ministri Tõnisoni külaskäiku Stokholmis, möödunud aasta Rootsi kunstinäitust Tallinnas, Gustaw Adolfi mälestussamba awamist Tartus, Rootsi keele õppetooli asutamist Tartu ülikoolis ja Eesti diplomaatiliku esinduse muutmist Stokholmis täiewolilise ministri kohaks, nähes neis sündmustes Rootsi-Eesti suhete tihenemise märke. Esimehe kõne wõeti elawate kiiduawaldustega wastu. Professor Piip andis huwitawa ülewaate kultuuriliste ja majanduslikkude suhete arenemisest Rootsi ja Eesti wahel. Kõneleja tänas ühingut selle suure töö eest, mis ühing mõlema maa lähendamiseks teinud. Aktuse wiimase osa moodustasid muusikalised ettekanded. Rootsi kroonprints, kes praegu Põhja-Rootsis reisil, saatis õnnesoowitelegrammi.

„BONA"
parim talmewõi.
Müügil alati wärske.

Jääkindlad laewaliinid riikliku toetuse abil.

Kümned miljonid rahwa raha hoitakse kokku.

Igale iseseiswale riigile on majanduslikul arenemisel tähtis mitte üksi produktide walmistamine, waid transport ja läbikäimine — olgu see siisemaal, olgu ühendustes wälisriikidega. Wiimane omab suurema tähtsuse meie wäliskaubanduses, kus peame oma kaupadele muretsema paremaid turgusid ning kaupadä sinna toimetama wõimalikult odawatel.

Nagu wastawad andmed näitawad, sünnib umbes 97% meie wälja- ja sisseweost, s. o. raskuse järele arwestades, mereteid mööda.

Kõik riigid püüawad sihikindlalt kaasa aidata wajalikkude laewaliinide arendamisele, mille juures eritähelpanu juhitakse oma sadamate wäljaweole ja ühenduste loomisele sarnaste kohtadega otsetedd, kus saadakse paremat hinda, kust wõi kust parematel tingimistel osta wõib.

Wälisriikides toetatakse wastawaid ettewõtjaid kalliste liinilaewade ehitamisel odawaprotsendiliste laenudega wõi garantiiga. Nii andis Soome sadamatusetawade liini sisseseadmisel odawaprotsendilise laenu ning omab postimaksu wastawatele liinidele.

Kuna meil neli aastat tagasi oli koha wälisliini Eesti lipu all (Stettin, Helsingi, Stokholm), on praegu waid üks liin (kui mitte arwestada Pärnu—Riia liini). Kui 250,000 tn. liinilaewade wedudel teostawad meie laewad kõigest 5%. Olemasolewatel tähtsamatel ühendustel Õhtu-Euroopasse ripume aga täielikult wälisliinidest, kes weduisid korraldawad muidugi mitte alati arwestades meie wajadustega, waid oma rahaliste huwidega. Meie kaotame selle järeldusel wastawate huwiringkondade kalkulatsioonide järele aastas kuni 1 milj. krooni.

Jälgides meie ühenduse ja majandusliku läbikäimise probleeme, oleks meil wajalik ligematel aegadel teostamisele wõtta alalise, aasta läbi (ka talwel) ühenduse pidamine Skandinawiaga, peafime alal hoidma ja parandama laewaühendust Stokholmiga, asetades praegust wana, aeglast ja nõrka laewa uue, kiire ja jääkindla laewaga. See ühendus on meie rahwamajanduslikult tähtis. Selle ühenduse parandus on wajalikuks tunnustatud samuti meie kui Rootsi majandusringkondade ning meie kaubandusliste esitajate poolt.

Meie põllumajandussaaduste ajakohase, kiire ja jäädaegadel garanteeritud ühenduse loomine Inglismaale — on tähtsamaid ülesandeid meie põllumajandusliste kaubanduse probleemi lahendamisel.

Kuna tähtsamaks ülesandeks ja raskuseks liinide asutamisel on tarwilikul määral pikaajalise odawaprotsendilise krediidi muretsemine, mis wõimalik on saada wälismaalt, kus laewad ehitusele wõi ostmisele tuleks, siis on möödapääsematu, et riik siin sellega appi tuleks, et annaks riikliku garantii laenu kindlustamiseks. See oleks praeguse seisukorra juures ainukene wõimalus wälismaalt kergematel tingimistel laenu saada.

Ettepandud kawatsuste läbiwiimiseks esitati wabariigi walitsuse poolt riigikogule „Laewaliinide laenu riikliku kindlustuse ja toetuse andmise seadus".

Eelnõu seisab kolmest paragrahwist koos ja näeb ette riikliku kindlustuse andmist kuni 75% laewa wäärtusest. Kindlustust annab ja määrab wastawal tingimisel wabariigi walitsus.

Kindlustuste kogusumma ei tohi tõusta üle 1,800,000 krooni. Tähtaeg on kuni 15 aastani. Samal ajal antakse ka wastawatele laewaliinidele riiklikku toetust, selle saamist wõib wabariigi walitsus isegi 5 aasta peale ette määrata.

Teedeministril on õigus esitajate kaudu rewideerida kindlustust ja toetust saanud laewade ja liinide tegewust.

See walitsuse samm on kõigiti meie wäliskaubanduse arendamise huwides. Nõuetele wastawate laewade ja liinide korraliku tegewuse juures wõime sellega rahwa raha miljonid kokku hoida.

Üleskutse.

Palun kõiki surnud kunstniku Kuno Weeberi teoste omanikke lahkesti mulle anda ligemaid andmeid eraomanduses olewaist K. Weeberi teoseist. Oleksin tänulik, kui teated täpselt märgiks teose nimetuse, suuruse cm. ja materjali (õlimaal, akwarell, joonistus jne.). Eriti soowiksin saada igasuguseid K. Weeberi isikusse ja elulukku puutuwaid teateid, olgu need ka saatja arwates täiesti tühised ja tähtsusetud. Wõimalik aga, et nad aitawad selgitada mõndki külge kunstniku loomingus ja elus.

Teated teoseist on wajalised K. Weeberi mälestusnäituse korraldamiseks ja teoste kataloogi koostamiseks.

Kõige austusega

M. Laarman.

Teated palun saata Tallinna, Rataskaewu, 22. „Taide" toimetusse.

N. B. Palun ka kõiki teisi ajalehti see üleskutse awaldada.

Raudtee tööliste ühisuse koosolek.

Teistkordne ja põhikirja § 15 põhjal igasuguse osawõtjate arwuga otsusewõimne Raudtee tööliste ühisuse korraline üldkoosolek peetakse 17. märtsil 1929. a. kell 10.30 m. hom. Tallinnas „Kesklubi" ruumes, Mundi tän. 3.

Päewakord:

1. Koosoleku juhatuse walimine.
2. Aruanded ja 1928. ja aruande kinnitamine.
3. 1929. a. eelarwe ja tegewuskawa kinnitamine.
4. Walimised põhikirja järele.
5. Palgaküsimus
6. Matusekassa koduкorra kinnitamine.
7. E. Töölisühingute Keskliidu kongressi puutuwad küsimused.
8. Walga ühingu „Raudteelaste Kodu" küsimuse arutamine.
9. Põhikirja muutmine.
10. Koosolekul üleswõetud küsimused.

EESTI KIRJANDUSE SELTS.

Ilmus:

Jakob Liiw: Lüürilised laulud.

368 lk., hind 4 krooni, kalingurköites 5 kr. 50 s., autori pildiga ja elulooga mag. Joh. Aawiku poolt. Mag. Joh. Aawik üt'eb eessõnas: „Käesolewa koguga aga tahetakse Jakob Liiwi lüüriline toodang pakkuda kogu selle mahus ja ulatuses ... et püstitada nagu mälestusmärk luuletajale ja inimesele, kelle teened eesti kirjanduse alal seda täiesti wääriwad ja kes warsti pühitseb oma 70-aastast sünnipäewa (28. weebr. 1929) ja ühtlasi oma kirjandusliku tegewuse 50-aastast juubelit".

Diktaator kõigub.

Primo de Riwera walmis tagasi astuma.

Berliin, 25. weebruaril. Ühe Madriidi lehe teatel kawatseb Primo de Riwera põhiseadusliku walitsuse ametisse kutsumise korral tagasi astuda. Tema olewat nõus end küll rahwuskoguse walida laskma, kuid põhiseadusliku walitsuse liige tema olla ei tahtwat.

Kodusõda Wenemaal wõib lähemal ajal saada tõsiasjaks?

Uued paljastused trotskilaste põrandaaluse töö kohta.

Wiimastel nädalatel, kui Trotski saatus kõneainet andis kogu wälisajakirjandusele, waikis Nõukogude ajakirjandus täiesti sellest asjast. Alles mõne päewa eest tõid Wene lehed päewasündmuste osas kõige wäiksema kirjaga ja wähe silmapaistwal kohal teate opositsiooni juhi wäljasaatmisest Nõukogude walitsuse waenulise tegewuse pärast.

Alles nüüd wõtab ametlik „Iswestija" sõna, et pikas kaebejuhtkirjas tuua paljastusi Trotski juhitawa pahempoolse opositsiooni tegewusest. Leht ütleb, et trotskilased kogu aeg on ettewalmistanud

riigipööret ning kodusõda

ja laiali laotanud sellekohaseid lendlehti, mis muidugi ei wõinud teadmatuks jääda walitsuswõimudele. Lendlehtedes olewat Trotski poolehoidjad praegust kommunistliku partei juhatust kogu aeg maininud ainult „waenlasena". Smirnof, endine rahwakomissar, nüüd nõndanimetatud „Safronowi rühma" juht opositsioonis, kirjutab üleskutsetes: Praegune walitsus, mis töötab Nõukogude wõimu nime all, kuna ta tõelikult on selle wõimu hõwitaja, on proletariaadiwaenuline ja proletariaat peab selle wastu wõitlema.

Eriti terawalt kõneleb opositsiooni tegelane Gewarkjan. Ta ütleb mitte enam ega wähem, kui et kodusõda Wenemaal juba lähemal ajal tõsiasjaks wõib saada, mispärast opositsiooni peaülesanne olla mitte juhtnööride andmine, waid

proletariaadi relwastamine relseiswaks wõitluseks.

Ühes lendlehtedest öeldakse, et kommunistliku partei keskkomitee on lasknud wangistada proletariaadi parimad ja wilunnmad jõud. Moskwas üksi on wangistatud sajad proletaarlased, tööliskassi uhkus.

„Iswestija" ütleb selle kohta, et opositsioon oma jõudusid nähtawalt ülehindab, et aga teiselt poolt partei juhatus ei tohi alahinnata hädaohtu, mispärast kindel ja otsustaw wõitlus opositsiooni wastu tuleb läbi wiia.

Uus raadiojaam märtsi lõpul töötama.

Tuleb 15 korda tugewam senisest jaamast.

Tallinna „Ringhäälingu" uus raadiojaam hakkab töötama hiljemalt märtsikuu lõpupäewil. Jaama ülesseadmise tööd algawad käesolewa nädala lõpul ja kestawad kõige rohkem kaks kuni kolm nädalat. Osa jaama sisseseadest saabus Nõukogude Wenemaalt kohale juba möödunud laupäewal, ühes wastawate tööriistadega. Samuti jõudsid eile Tallinna kaks tugewajõulist mootorit. Jaama ülesseadmise töid juhatawad kaks Nõukogude Wene tehnikut, kes saabusid Tallinna läinud reedel et alustada kohapeal juba wõimalikult warakult ettewalmistuste töö alustamiseks.

Saatewõimelt tuleb uus raadiojaam umbes 15 korda tugewam praegu töötawast Tallinna raadiojaamast. Üldse oleks jaama tugewus 10 kilowatti, esialgu hakkaks see aga tööle ainult wiie-kilowatilise tugewusega, kuna karta on, et jaam täie jõuga töötades wõiks takistada wäljamaa jaamade kuulamist. Wiie-kilowatilise saatejõuga töötades oleks jaam umbes seitse korda tugewam praegu töötawast Tallinna raadiojaamast.

Raadioasjatundjate arwamise järele peaks uut jaama detektoraparaadiga wäga hästi kuuldema kogu Eestis.

Punawäes 522.000 meest.

Moskwast teatatakse, et sõjaasjanduse komissar Worošilow kusagil peetud kõnes lausunud, et punases armees olla ühtekokku 522000 meest, kellest ainult 100,000 on päriskommunistid. Worošilow arwab, et mittekommunistid tuleks kõrwaldada sõjawäest.

Brasiilia palawik uusti hoos?

Ärewus, awatlus ja petlikud lootused.

Juba mõnda aega walitsev Tallinnas teatud ringkondades ärewus ja lugewad [illegible] jutud. Ärewuses on nimelt wäljarändamis-[illegible], kes [illegible] ja [illegible] wöörikl [illegible], kusimata, kas nende jõud wastab selle maa [illegible] ja karmidele [illegible], mida [illegible] kaugel wööras ja harjumatus kliimas. [illegible] tundmata.

Nagu teada, sattusid [illegible] wäljarännanud inimesed wöörikl [illegible], mispärast [illegible] poolt ära keelati agentide [illegible], kes mõne laewaseltsi huwides [illegible] wäljarändamaid koguksid [illegible] „Brasiilia palawik", nagu see mõne aasta eest [illegible] raugewat.

Nüüd aga, et [illegible] uuesti [illegible] mõtta. Sellest annab [illegible] rahwa hulgas maad on wõtnud. [illegible] rahwa hulgas [illegible] „[illegible]" wäljarändamiste [illegible] Riiginale [illegible] ametlikult [illegible], kes [illegible] teele minewat.

Wastawat ametkondade kohus oleks [illegible] tõepõhja all ja [illegible] korral paljastada [illegible] oma [illegible] – nende olemasolust [illegible] rahwa hulgas [illegible] – kes [illegible] makswate korralduste wastu tootades rahwa hulgas [illegible] ja petlikke lootusi äratawad.

Riigikogu walimiskulud — riigi kanda.

Walimistagajärgede wäljaarwamises parandused tarwilikud

Riigikogu erikomisjon neid küsimusi kaalunud.

Riigikogu walimise, rahwahääletamise ja rahwaalgatamise seaduse muutmise ja täiendamise läbiwaatamiseks riigikogu poolt moodustatud erikomisjoni teisipäewasel koosolekul tulid arutusele walimiskulude ja walimistagajärgede wäljaarwamise küsimused.

Esimese kohta oli rahaasjanduse komisjon esitanud walimisseaduse muutmise kawa, millega tahetakse wõtta riigi kanda hääleõiguslikkude kodanikkude nimekirjade pidamise, nimeliste tunnistuste walmistamise, walimissedelite ja hääletamise ning nimeliste tunnistuste saatmise kulud, samuti [illegible] komisjonide ja ringkonna komitede asjaajamise kuludeks riigikogu juhatuse otsusel igaaastaselt [illegible].

Neist summadest antakse linna-, alewi- ja walla[illegible]omawalitsustele iga hääleõigusliku kodaniku kohta tasu sellekohaste normide järgi, mis riigikogu juhatuse poolt kinnitatakse.

Praegu maksewa seaduse järgi on hääleõiguslikkude kodanikkude nimekirjade pidamise kulud seilooetletud omawalitsuste kanda. Teiste kulude suhtes puudub aga selgus, milliste aluste ja kes nimelt need kandma peab.

Komisjonis tekkisid lahkarwamised ainult hääleõiguslikkude kodanikkude nimekirjade pidamise kulude suhtes, sest neid nimekirju tarwitatakse ka omawalitsuste walimisteks. Eelnõu wõeti esimesel lugemisel wastu.

Walimistagajärgede wäljaarwamise suhtes wõeti üles küsimus, kuidas ära hoida sarnaseid nähtusi, mis eelmiste walimiste puhul ilmsiks tulid, et mõnedes nimekirjades maksewa seaduse alusel nimeliste häältega läbi läksid kandidaadid, kes olid saanud ainult mõnikümmend ettakriipsutust.

Komisjon leidis olewat tarwilik [illegible] küsimuse järgmisel koosolekul arutusele wõtta ja kaaluda parandusettepanekuid.

Järgmine koosolek peetakse tulewal esmaspäewal, kus need küsimused tulewad lõpulikule otsustamisele.

Hispaania wõimud konfiskeeriwad lehti.

London, 25. weebruaril. Gibraltarist teatatakse: Hispaania wõimud konfiskeerisid kõik wälismaa lehed, mis sisaldasid teateid, nagu oleks Hispaanias uus mässuliikumine puhkenud.

Amanullah annab andeks.

Berliin, 25. weebruaril. Lehtede teatel awaldas kuningas Amanullah Kandaharis proklamatsiooni, milles rahwalt toetust palub. Kuningas lubab kõik endised eksimised andeks anda.

Orjakauplus päewakorral.

Washington, 26. weebruaril. Senat ratifitseeris Genfi konwentsiooni orjakaupleemise kaotamise kohta.

„Ma kuulen teie häält, madam . . ."

„[illegible] Palace'is" [illegible] [illegible] Harry [illegible] ja Marlene Dietrichi peaosades. Wõõkaut „Ma kuulen teie häält, madam . . ." [illegible] [illegible] kõlab selle, kuid kus ta kaua ja teaba, et see [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kelner [illegible] ka moment, kus [illegible] sõnad [illegible] ja weel [illegible] kuulda ka [illegible].

[illegible] „Ma" [illegible]

Kolmapäewal linnawolikogus.

Kolmapäewasel linnawolikogu koosolekul tulewad arutusele järgmised tähtsamad linnawalitsuse ettepanekud.

Keilkooli wõrgu reguleerimise kawa, Pelgulinnas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alkoholiliste jookide müügi [illegible] [illegible] [illegible] kawa, linna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Tuli Wõru wärwikojas.

Wõrus, Aleksandri tän. nr. 10 läks põlema Sergei Gusjewi wärwikoda, mis kohale rutanud tuletõrje poolt peagi kustutati. Tuli oli alguse saanud wärwikatla ahjust. Kusjuures rikutud sai wärwimisele toodud riiet ja muud kraami 1180 kr. wäärtuses.

Uus telegraafi, telefoni ja raadioseadus.

Teedeministeeriumi poolt on wäljatöötatud telegraafi, telefoni ja raadioseadus.

Tuluõhtu „Grand-Marinas".

Kesknädalal on rahwamaja „Grand-Marinas" näitleja Julius [illegible] 15 aastase [illegible] juubeliõhtu. Wahepeal [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „Wanemuise" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „Grand-Marina" [illegible] [illegible] [illegible]

Poola-Rumeenia liit tahta rahu.

Ilusad sõnad Warssawis.

Berliin, 26. weebruaril. Nagu lehtedele Warssawist teatatakse, on Rumeenia wälisministri Mironesco külaskäigu eesmärgiks Warssawis Poola-Rumeenia liidulepingu tarwendamine. Mõlemad walitsused on wahel arutatawat ka seda uut olukorda, mis on tekkinud mõlema riigi suhetes Wenemaaga Moskwa protokolli allakirjutamise järeldusel. Peale selle tahtwat mõlemad ministrid kooskõlastada oma tegewust wähemusrahwuste küsimuses, mis rahwasteliidu nõukogu eelseisewal istungil arutusele tuleb.

Warssawi, 25. weebruaril. Wälisminister Zaleski andis täna õhtul Rumeenia wälisministri Mironesco auks piduõhtusöögi, millest walitsuse liikmed, Rumeenia saatkonna kõrgemad ametnikud ja parlamendi mõlema koja esindajad osa wõtsid. Külalist terwitades ütles Zaleski muu seas: Poola-Rumeenia liit ei ole mitte ainult meie mõlema maa huwide kaitseks sõlmitud. See liit on ühtlasi tähtsaks teguriks rahwuswahelise rahu kindlustamise alal. Rahu on ainult siis kindlal alusel, kui rahwuswahelist lepinguid peetakse. Poolat ja Rumeeniat seob üksteisega kõige kindlamini asjaolu, et nemad mõlemad on Ladina kultuuri eelpostideks Idas.

Mironesco, tänades südamliku wastuwõtu eest, ütles: On möödas ajad, kus riigid wõisid ajada kitsast rahwuslikku poliitikat. Iga aastaga laienewad need sidemed, mis rahwaid üksteisega seowad. Rumeenia ja Poola püüawad oma huwisid teiste rahwaste huwidega kooskõlastada. Meie tahame oma huwisid ainult tsiwilisatsiooni üldhuwide raamides rahuldada. Poola-Rumeenia liitu hingestawad rahu alalhoidmise põhimõtted makswate lepingute alusel, sest ainult lepingute pidamine on tõeliseks rahutagatiseks.

Pariis, 26. weebruaril. Haagist teatatakse: Hollandi saadikutele Brüsselis ja Pariisis tehti ülesandeks sealsetelt walitsustelt järele pärida, kas wastawad tõele ühe Hollandi lehe teated sõjawälise salalepingu olemasolust Prantsusmaa ja Belgia wahel.

Peawarju õigust Trotskile!

Sotsiaaldemokraatia on kõlbliselt ja poliitiliselt üle kommunistlikust wõimust.

Tuntud sotsiaaldemokraat Felix Dahn awaldab Wiini „Arbeiter Zeitungis" kirjutuse pealkirja all: „Peawarju, õigust Trotskile!" autor ütleb, et sotsiaaldemokraatia alati on pooldanud ja pooldab kaitse ja warju andmist tagakiusamist kannatawate poliitiliste meenete kuulutajatele.

Sotsiaaldemokraatia, ütleb Felix Dahn, ei karda Trotski poliitilist tegewust. Wastupidi: sisemiselt wastoludesse sattunud praegune Trotski wõib kaasa aidata ainult weel kommunismi likwideerimisele wälismail. Ja kuigi see ei peaks olema nii, kuigi Trotskit peaks lugema sotsiaaldemokraatia kardetawamaks waenlaseks, nagu mõni aasta tagasi, kui Euroopa proletariaadi warjus üleelatud sõja ja sellele järgnewate wapustuste udus ja kui kommunistid kinni haarasid nüüd ajaloo käigust juba ümber lükatud utoopiast, isegi siis nõuaks sotsiaaldemokraatia peawarju õigust Trotskile, nagu igale teisele oma poliitilisele wastasele.

Sotsiaaldemokraatia erineb enamlastest sellega, et ta oma lootusi ei rajanda teisitimõtlejate tagakiusamisele wõi juhuslikkudele ühepäewa kombinatsioonidele, ka mitte silmapaistwate isikute leidlikkusele ning wõimule, waid äratundmisele, et töölishulkade kogumise punase lipu all ja tema lõpulik wõit on tingitud wabastuswõitluse ajaloolisest käigust ja tööliskfassi teadlikkusest.

Peawarju õigust Trotskile! Peawarju õigust ühele selle wõimu suurimale esindajale, kes oma poliitilistele wastastele ei anna ei peawarju, ei isegi algelisemaidki inimese ega kodaniku õigusi! See sotsiaaldemokraatia üksmeelne otsus on mitte ainult meie poliitilise loogika nõue, waid näitab ka meie kõlblist ja poliitilist üleolekut enamlise wõimu poliitikast.

Wene nõuab Läti kaubandusatashee lahkumist.

Olla segatud wäliswaluutaga hangeldamise loosse.

Riia, 26. weebruaril. Läti saadik Moskwas esitas wäliskomissariaadile märgukirja Läti kaubandusatashee Blumenthali asjus, kelle wäljasaatmist nõukogude walitsus nõuab. Kuulduwasti ei ole Läti saatkond ega Blumenthal ise midagi teada saanud wäliswaluutaga hangeldamise loost, millesse Blumenthal, nagu „Izwestija" teatab, olewat segatud. Läti poolt rõhutatakse, et kõik wälisriikide esindused Moskwas on teadlikud wõi tehtawate kursidega wäliswaluutat mitteametlikult tšerwontside wastu ümber wahetama, sest nõukogude riigipank toimetab wäliswaluuta ümberwahetamist kursi järele, mis on tegelikult kursist tunduwalt madalam. Weel raskemas seisukorras on saatkondade teenijad Moskwas, kes palka saawad wäliswaluutas. Et suurt osa oma töötasust mitte kaotada, on nad sunnitud oma palga musttal börsil tšerwontside wastu ümber wahetama. Niisugust toimingut ei wõi Läti arwates wäliswaluutaga hangeldamiseks nimetada.

Riia, 26. weebruaril. Lehtede teatel olewat otsustatud Läti kaubandusatashee Blumenthal Moskwast ära kutsuda. Tulewikus tahtwat Läti walitsus pidada teistes riikides ainult niisuguseid esindajaid kes on walitsusele wastuwõetawad. Kes saab Blumenthali järeltulijaks, ei ole weel teada.

Riia, 26. weebruaril. Wiimastel päewadel on mitmed nõukogude kaubandusesinduse ametnikud Moskwasse sõitnud. Kuulduwasti seisab nende sõit ühenduses hiljutiste läbiotsimistega Sowtorgfloti Riia osakonna ruumides. Kuni läbiotsimiste tulemused lõpulikult ei ole selgitatud, ei ole Läti poolt wastust nõukogude protestile oodata.

Saksa sotsiaaldemokraatide parteipäew peetakse ära mai teisel poolel.

Partei kaswanud 114.000 uue liikme wõrd.

Saksa sotsiaaldemokraatliku partei kongress, mis pidi ära peetama märtsi alul, on edasi lükatud mai kuu teisele poolele. Üheks edasilükkamise põhjuseks on asjaolu, et Magdeburgis, kus kongress ära pidi peetama sealse organisatsiooni kutsel, märtsikuul on karta uputust. Kohalik organisatsioon, kes kongressi kawatses wastu wõtta erilise pidulikkusega, kardab, et uputuse puhul üldine häda awaliku tähelepanu endale wõiks pärida ja ettewalmistused tühistada.

Kongressi edasilükkamiseks, mis partei juhatuse poolt juba on otsustatud, on mõjumas ka poliitilisi põhjusi. Kaaluwam neist on Pariisi asjatundjate nõupidamine, mis nõuab walitsuse liigete alalist Berliinis wiibimist. Nõupidamise lõppu on oodata alles aprillikuuis. Kongress tooks seisaku ka eelarwe harutamise riigipäewal.

Möödunud parteipäewast peale on sotsialistliku partei liigete arw kaswanud 114.000 liikme wõrd.

Kiisa elu-olust.

Tulewane suwituskoht. — Jõgi. — Egiptuse nuhtlus. — Ülekohtune isikumaks. — „Tupitsa meeste" lohakas asjaajamine.

Rong ligineb Kiisale, ülm ei taha uskuda, et see oleks endine wilets ja mannetu peatusjaam. Wana hallitanud jaamahoone asemele on kerkinud nägus, suur, walge maja. Jaamaümbrus on lai, kus Kiisa rahwas armastab õhtuti rongi ajal järjekindlalt jalutada — ennast näidata ja ka teisi waadata.

Kiisa on suwituskoht, kuid wõrdleb lebi ka mahtide poolest kuulus Kiisa jõgi. Suwel on palju linnalaisi siin suwitamas ja raskelt ei leia kehast korterit sel ajal. Seda kasutawad ka kohalikud elanikud, teenides suwitajatelt maal nii mõnegi sendi. Kahju on ainult, et kiisalased seni tõsiselt pole mõelnud suwituskoha hoolitsemise peale.

Suurim wallarjade mure on alati olnud

Kiisa jõgi

kewadise jäämineku ajal. Siis walguwad weed laiali, jõgi uputab ümbruskonnas asuwad heinamaad ja on mitmel korral lõhkunud üle jõe wiiwa purjilla. Nüüd ehitati maakonnawalitsuse poolt uus sild, endine kaaruline tee aeti sirgeks ja tehti kõrge tammi peale. Arwesse wõttes Kiisa jõe woolu tugewust, wõidaks seal wäga hästi isegi elektrijõu turbiini üles seada, kuid senini ei ole leidunud ettewõtlikku meest, waid jõel nakitseb oma elu ikka edasi wahanenud weski.

Ümbruskonda on juure tulnud hulk asunikke, kelle majad oma walendawad kesket maharaiutud metsatukkaid. Suuremaid talusid on wähe.

Wallal puudub waestemaja; waesed käiwad perest peresse ja nii ajawad oma elupäewi surma peale. Ülekohtusemalt tundub wallaelanikkonnal

isikumaks,

mis on 750 senti iga mehe pealt, warandusliku wahe peale waatamata. See on tingitud wait ainult sellest, et wallawalitsuses on peaasjalikult koqumehed, kuna kehwikute nimekiri wiimaste omawalitsuse walimiste ajal tühistati mitmel põhjusel. Partei ühing on ainult Kohilas, kuhu koondunud ka pooleheidjad Kiisalt. Üldse walla eesotsas, on koqumehed

äärmiselt lohakad

walla asjaajamises. Nii näiteks on mitmel korral juhtunud, et inimesed on tulnud wallawalitsuse ühe ainukese nädalas tööpäewale ja ei ole wallawanemat kätte saanud, see ilmub alles kella 9 ajal õhtul. Samuti seisab ka popside korraldustkomisjoni töö, sest ringkonnawalitseja ei ole waewaks wõtnud teda kokku kutsuda mitmekordsete nõudmiste peale, olgugi et naabriwaldadel popside küsimus ammu juba korraldatud on.

Kõrtse Kiisal ei ole, küll huigab selle poolest aga Saku, kus on restoran ja 1 wiinaning 2 õllemüügi kohta.

Waimlise edenemise

eest hoolitseb Kiisa laulu- ja mänguselts „Eesmärk" agaraa tegelase Johannes Neldichi eestwedamisel. Seltsi on üüritud ruumid, kus toime pannakse pidusid ja kursusi. Oma tegewuse ajal on selts korraldatud pidudel esinenud oma näitetrupiga „Libahundis", „Pilwe talus" jne., leides elawat osawõttu Kiisa elanikkonnalt. Üldse ühendused Eesti Hariduseliiduga, on selts nõutanud endale sealt ka instruktore.

Suurkelmi Konga paturegister.

Mõisteti 1 a. 4 kuuks wangi.

Endine „puritusekuningas" Leopold Konga sattus 1927. aasta sügisel rahalistesse raskustesse. Raha ta aga ausal teel ei suutnud hankida. Konga leidis omapärase petmiswiisi ja asus kohe tawa teostamisele. Ta wõttis endale mitmesuguse summalised wekslid plankeid ja kirjutas neile wäljaandjana alla. Nüüd oli tarwis warandusega isikuid girantideks, kui keegi, kes Kongat tundsid, temale käemeheks ei hakanud. See aga Kongat ei kohutanud. Ta otsis linnas üles lihtmeelsed wanemad jõukamad isikud ja laskis neil weksliteile girantidena allkirjad anda, ilma et wiimastel sellest aimugi oleks olnud. Kellegi juure ilmus ta linnawalitsuse ametnikuna ja teatas, et temalt mõned sendid weeraha rohkem on wõetud, kui tal tegelikult maksta oleks. Konga andis rohkem wõetud raha tagasi ja wõttis isikult raha kättesaamise kohta allkirja. Wiimane kirjutaski allkirja ühele walgele paberile, mis hiljem wekslile osutus. Teise juures figureeris ta mingi heategewa seltsi asutajana, kes „Seewaldis" rawimisel wiibiwate haigete omastelt ja sugulastelt teateid kogus. Sellelt wõttis ta allkirja selle tõenduseks, et wiimasel midagi selle wastu ei ole, kui tema detütart „Seewaldis" rawitsetakse. Kolmanda juures käis Konga kaitsepolitsei ametnikuna, kellelt ta andmeid kogus ühe Wenemaalt tulnud isiku kohta. Ka sellelt sai ta wekslile allkirja. Niisuguste abinõudega walmistas Konga ajajooksul 7 wekslit 250 kuni 5000 kr. summade peale. Kuna girandid warandusega isikud olid, ei walmistanud Kongale wekslite realiseerimine enam suuremat muret. Neisde wekslite abil sai ta mitmelt Tallinna ärimehelt suuremaid summasid, muuseas ka Jakob Pärlselilt.

Kõige enam kiusas Konga T. Pärnu mnt. nr. 100 asuwa kinniswara omanikku Miina Kaplurit. Sellelt pettis ta giro 5000-kr. wekslile.

Esmaspäewal olid nii Konga, kui ka teima kaaslane Hallikfelg rahukogus oma tegude eest wastust andmas. Konga tunnistas end temale ettepandud süüdistustes süüdi, kuna Hallikfelg Kongaga kaasatöötamist eitas. Mõlemad wiibiwad juba pikemat aega wahiall. Konga on wanglas nähtawasti põhjalikumalt nuhtlusseadust uurinud ja selgitab wiimases sõnas kohtule, et prokuratuur tema süütegusid õieti ei ole kwalifitseerinud. Palub endale wähemat karistust. Hallikfelg palub end õigeks mõista.

Pikema nõupidamise järgi kuulutas rahukogu otsuse, millega Leopold Konga 1 a. 4 kuuks ja Aleksander Hallikfelg 5 kuuks wangi mõistetakse. Hallikfeljal wõetakse eelwangistusest arwesse 5 kuud ja kohus määras teda wahialt wabastada. Mõlemad kaebealused lahkusid süüpingilt lõbusalt wangides.

Terastuhwli all.

„Uisuprintsess" — kodune isewalitseja.

Preili Sonja Henie't kutsutakse „uisuprintsessiks" ning ta on piiramatu walitseja oma perekonnas. Sonja Henie sai oma isa, kelle ohwrimeelse, sihikindla kaswatustöö tõttu ilmakuulsaks, ta on lõõnud rekordeid ja teinud kuulsaks nii isa kui ka enese nime. Käesolewal aastal mõninggate nädalate jooksul pole mitte wähem kui sadatuhat inimest Budapestist Götebergini hõisanud Sonjale wainmustatult wastu. Ungarist Osloni on talle juubeldatud. Wäike Sonja on ometi kunstnik.

Kodus on tal oma harjutuswäli. Iga hommiku wara ruttawad Wilhelm Henie'd, nii senior kui junior, wälja lumest puhastama. Enam aga on see siiski Sonja wenna töö. Hoolitsewa isa ülesandeks on konarluste tasutamine ja auskude täitmine, ühesõnaga, muretseda selle eest, et jää wälja näeks nagu rajeeritud lõng. Siis tuleb mamma Henie ja waatab järele, kas jää ka tõega jooksmiskõlbulik on — ning alles siis jaabub järjekord pikkamisi Sonja enese juurde. Tema on määraw jõud, ning kui jääl kõik ei lähe hästi, nagu minema peab, teeb wäike juure krabhi. Mõlemad patustajad, isa ja poeg, katsewad enesele siilnapilgu seda meeldida. Siis tõmbub poeg tagasi, isa seewastu püsib. Ta algab raskekujulist kaitset ning wõitleb hooga tütre kriitikapommide wastu. Lõpuks aga sünnib ometi see, mis tahab Sonja, ning kogu perekond naudib tütre kunsti, uhke oma ühiswõitingu peale.

Kuid wäike Sonja ei lepi mitte ainult uisusporbiga. Lähemal ajal kawatseb ta minna Berliini, et siin õppida rääkima Saksa keelt ja peale selle weel tennissporti. Kui nii, siis oleks tennisilm lõpuks leidnud järeltulija kuulsale Suzanne Leugelile.

Ettewaatlik naine.

„Sinu uus toatüdruk on ju päris wana. Ma arwan, et su mees tahaks näha nooremat?"

„Seit jaabik kui mina nõnau, et autojuht olgu siis ka noor, ta on rahul."

Raadio.

Kesknädalal, 27. weebruaril.

Tallinn (408). 18.30 laste tund. 19 Rein Stümper: Inglise keele tund. 19.30 Walsside õhtu. Moszkowski: Kontsert-walss. Chopin: Pikaldane walss. Tšaikowski: Walss süidist „Lillede jarw". Glinka: Walss-fantaasia. Lanner: Hoowipalli tantsud. Sibelius: Kurb walss. Strauss: Lood Wiini metsast. Brandsen: Anna, boston serenaad. Winterfeld: Noorusmälestused. Wahepeal esinewad: koloratuursopran Militsa Korjus, Gounod: Walss ooperist „Romeo ja Julia". Arditi: Walss „Parla". Hugo Schütz, wiiul, Wieniawski: Walss capriccio. 21 Dr. F. Puksoo: Kaewanatele.

Berliin (475,4) ja **Königswusterhausen** (1648). 21 E. Kálmáni operett „Karnewali kuninganna".

Breslau (321,2) ja **Gleiwitz** (326,4). 21 Humperdincki ooper „Hansel ja Gretel".

Budapest (554,5). 13.05 triokontsert. 21 Ungari kammermuusika. 22.30 laulud.

Daventry (1562,5). 17.45 kerge klassikaline kontsert. 21.45 klawerikontsert. 22.05 Delibes: ooper „Lakmé".

Daventry eksp. (482,3). 20.30 kerge orkestrikontsert. 22.30 wiiulikontsert.

Hamburg (391,6). 20.55 Rich. Straussi muusikadraama „Salome".

Helsingi (375) ja **Lahti** (1500). 12.05 kontsert. 18 ja 19.15 kontsert. 20.35 kontsert. 21.20 kontsert.

Kalundborg (1153). 16.30 kontsert. 21.15 Ludwig Holbergi komöödia „Maskeraad". 23 orkestrikontsert.

Kaunas (2000). 20.30 ooperi ülekanne riigiteatrist.

Köln (283,2) ja **Langenberg** (462). 14.05 kontsert. 18.45 kontsert. 21 rahwalaulude kontsert. 22.20 õhtukontsert.

Leningrad (1000). 17 kerge muusika. 20 puhkpillide orkester. 22 rewolutsiooniline muusika.

Moskwa (1440). 11.10 Wene muusika. 17 puhkpillide orkester.

Riia (528,2). 17 kontsert.

Stuttgart (374,1). 21.15 kammermuusika.

Warsaw (1385). 18.55 orkestrikontsert. 21.10 solistide kontsert.

Wiin (510,9). 12 ja 17 kontsert. 21.15 näidend ja kerge muusika.

Sport

Ameerika parimad kergesportlased.

Möödunud hooaja kokkuwõte.

Möödunud kergejõustiku hooaja kokkuwõtte järele on parimateks Ameerika kergesportlasteks tunnistatud jooksudes: 60 yardi Karl Wildermuth; 100 yardi Wykoff; 220 yardi Borah; 440 yardi R. Barbutti; 880 yardi Lloyd Hahn; 1000 yardi Lloyd Hahn; 1 miili jooksus: R. Conger; 2 miili jooksus L. Lermond; kuue miili jooksus Joie Ray; 10 miili jooksus F. Titterton; 15 miili jooksus F. Titterton. Maratonijooksus: Joie Ray; 120 yardi tõkkejooksus S. Anderson; 440 yardi tõkkejooksus F. M. Taylor. Käimises: H. Hinke. Kaugushüppes: W. Werner ja E. Hamm; kõrgushüppes B. King ja Osborn; kolmikhüppes L. Casey; teiwashüppes S. Carr; kuulitõukes J. Kuck; haamriheites F. Black; kettaheites C. Houser; odaheites Ch. Harlow; kümnewõistluses K. Doherty.

Soome-Norra uisutamise maawõistlus.

Ilmameister Thunberg kaotas norralasele Pedersenile.

Norra-Soome uisutamismaawõistlus algas Helsingis laupäewal. Külma ilma tõttu oli wõistlustel pealtwaatajaid ainult wähe üle 2000. Esimese wõistluspäewa suuremaks üllatuseks oli ilmameister Thunbergi kaotus noorele Norra uisutajale Haakon Pedersenile 500 m. uisutamises. Esimesel wõistluspäewal wõitis üldkokkuwõttes Norra 49,5 punktiga, Soome 60,5 punkti wastu. Wõistluste üksikasjalisemad tagajärjed olid:

500 m. uisutamises: 1) Pedersen (Norra) 45,3; 2) Thunberg (Soome) 45,5; 3) Frimann (Soome) 45,7; 4) Staksrud 46,4 (Norra); 5) Backmann (Soome) 46,5.

5000 m. uisutamises: 1) Blomqvist (Soome) 8.51,7; 2) Stenbek (Norra) 8.56,6; 3) Staksrud (Norra) 9.03,0; 4) Larsen (Norra) 9.08,6; 5) Andersen (Norra) 9.10,3; 6) Thunberg (Soome) 9.16,3.

Purjelt 2 miili takistusjooksus uus ilmarekord.

Üks kuulsamatest Soome jooksjatest Eino Purje wõistles laupäewal New-Yorgis 2 miili takistusjooksus, milles esimesele kohale ajaga 9.55,4. Saawutus on uus ilmarekord. Endine, 9.59,4, oli Willie Ritola nimel. Teisele kohale tuli soomlane Ewe Andersen.

Samadel wõistlustel wõitis roptslane Edwin Wide 2 miili (takistuseta) jooksu ajaga 9.07. Teisele kohale tuli ameeriklane Leo Lermond.

Soome tööliskspordi liidu eswõistlused suusatamises.

Läinud laupäewal ja pühapäewal peeti Soome töölisspordi liidu korraldusel Soome eswõistlusi suusatamises. Wõistlustel paremad saawutused olid:

20 kilomeetri suusatamises meestele: 1) H. Norojärwi 2.07,33; 2) Wiheriälehto 2.09,30.

5 klm. suusatamises naistele: 1) Ester Korhelin 25.40.

10 klm. suusatamine meestele: 1) M. Kääria 39.41; 2) L. Wiheriälehto 39.50.

2 klm. suusatamine naistele: 1) Aino Kokkanen 9,22.

18 klm. suusatamine noortele: 1) W. Wuokko 1.8,28.

Edwin Wide hiilgewormis.

Kuulus Rootsi jooksja Edwin Wide näib olewat hiilgewormis. Möödunud laupäewal (23. weebr.) wõistles ta Bostonis, joostes 2 Inglise miili ajaga 9.05,8. Saawutus on terwelt 6 sekundi parem Paawo Nurmi poolt hiljuti samal wõistlusmaal ja samal rajal näidatud tagajärjest.

Rooma paawst saab lennuki.

Ajad muutuwad ja meie ühes sellega.

Londoni ajalehed teatawad, et Watikan ühelt inglise lennukiwabrikust aeroplani on tellinud. Wabrik tahab omapoolt aeroplani paawstile kinkida. Juba lähematel päewadel wiib Inglise lendur selle Rooma. Aeroplani tiibadel ilutsewad Watikani wapid. Lennuk on neljaistmeline, ehitud suurima toredusega. Kogu siseruum ja istmed on kaetud siidise sametiga. Lendur inglane, kes lennuki Rooma toob, pidawat jääma paawsti teenistusse.

„Elawat huwi usklikkude ringkondades äratab küsimus, kas paawst isiklikult läheb lendama ja kuhu suundub ta esimene õhuteekond. Kuna lennuk on ehitatud peaasjalikult pikamaa lendude jaoks, peaks teis minema kuhugi teise riiki.

Ajad muutuwad ja meie ühes sellega! Mõnisada aastat tagasi oleks mees, kes paawstile oleks julenud näidata aeroplaani, tuleriidal jumala-meeleheaks ja auks ära põletatud, sest „kui jumal oleks tahtnud, et inimesed lendawad, oleks ta neile annud tiiwad, nagu lindudel". Jumalale tänu, et meie päewil paawstid maailmas pole enam kõikwõimsad!

Õnnetused ja kuritööd.

Wedurid põrkasid kokku.

25. skp. õhtul juhtus Walga jaamas pöörangu kohal kahe manööwerdawa weduri kokkupõrge. Wedur nr. 44 sõitis pöördsillalt ja tahtis lähedal olewa pöörangu kaudu 8. teele sõita. Samal ajal tuli kuurist teine wedur ja tahtis samast pöörangust läbi sõita. Tekkis kokkupõrge. Wigastada said mõlemad wedurid, kusjuures nad siiski liikumise wõimet ei kaotanud. Inimestega õnnetust ega teerikeт ei juhtunud.

Õnnetuse põhjusid juurdleb politsei.

Häbematust sisaldaw kiri.

3. Tartu mnt. nr. 65 elutsew Marie Pihelgas kaebas, et samas majas elutsew Johannes Brustelnik on isetralisel kombel tema au haawanud. Nimelt olnud wälja ukseлe pandud tema kohta häbematust sisaldaw kiri.

Lahus naine käis peksmas.

Imanta tän. nr. 31 elutsew Sergei Baum kaebas, et temast lahus elutsew naine Ekaterina on omawoliliselt tema korterisse tunginud ja teda peksnud.

Auto purustas laternaposti.

P. K. „Estoonia" piimawabriku autojuht Jaan Ots sõitis Jakobsoni ja Terase tänawate nurgal äärmisele laternapostile otsaga otsa, kusjuures post purunes.

Knust käis heinawargil.

Jüri Hinno kaebas, et Lutri tän. nr. 36 elutsew Aleks. Knust warastanud Hollandi tän. nr. 44 tema kaerakuurist 3 puuda heinu.

Perenaise sealiha warastati.

W. Juhkentali tän. nr. 6 elutsew Liisa Sõerde, et temal 24 weebr. õhtul warastati ära sojakapist umbes 25 naela sealiha 750 sendi wäärtuses. Kahtlustab selles samas korteris elutsewat Oskar R-i.

Petab talurahwast.

Wiru tän. nr. 13 asuw päewapiltnik Johan Wilt kaebas, et Aleksander Jürgens ilma tema wolituseta maal ringi käib ja rahwalt päewapildi suurendamiseks Wilti ärisse tellimisi wastu wõtab ja käsiraha sisse kasseerib. Süüdistab Jürgensit petmises.

Tööline wigastas jala.

Johansoni paberiwabrikus sai tööline Karl Kalt kiwide peale mahahüppamisel wasakust jalast kergesti wigastada.

Kelguga auto alla.

Õnnetus poisikesega mäest allasõidul.

Esmaspäewa lõuna ajal sõitis taksoauto nr. 2308, mida juhtis Oskar **Tamm**, Falgi teed mööda Paldiski maantee poole. Jõudes riigikogu hoone kohale sõitsid järsku kolm poisikest riigikogu hoone tagant soome kelkudel autole ette, kusjuures üks neist autost muljuda sai ja sama autojuhi poolt otsekohe keskhaigemajja toimetati.

Selgus, et wigasaanu oli Konstantin **Mathiesen**, 13 a. wana. Teised kelgusõitjad olid Arnold Ballast, 13 a. ja Elmar Marusing, 14 a. wana. Õnnetus tuli poisikeste eneste süü läbi, kes autole ette sõitsid. Auto liikus waewalt 10 kilomeetrilise tunnikiirusega.

Draamastuudio teater.

3. märtsil s. a. esineb Draamastuudio „Estoonia" teatrisaalis tantsuhommikетenduсega. Wiimase lawastajana esineb Gerd Neggo. Esinewad: Gerd Neggo tantsurühm, tantsustuudio ja Draamastuudio teatrikunstikooli õpilased.

Eeskawas on pantomiim „Nõiaring" kahes waatuses ja peale selle diwertisment.

Algus kell 12 päewal. Teatribüroo.

„Estoonia" teater.

Täna „Apardunud pulmaöö".

Odawahinnaline rahwaetendus.

Paljude nõudmisel antakse Arnoldi ja Bachi „Apardunud pulmaöö" odawahinnalise rahwaetendusena.

Homme 2. korda Dargomõshski ooper „Näkineid" („Rusalka"). Teatribüroo.

Läti ülikooli üliõpilas-lauljate selts „Dsiesmuwara"

segakoori kontsert on „Estoonia" kontsertsaalis laupäewal, 2. märtsil s. a. Juhatab helilooja Adolf Abele.

„Estoonia" kontsertbüroo.

Esimene mure.

Mehekene on warahommikust saadik köhinud, raskesti köhinud.

Mehekene jääb woodisse.

Lõuna ajal astub naine ta woodi ette: „Mehekene, ära pahanda. Kuid su köha tegi mind rahutuks. Ma telefoneerisin — ja nüüd on ta siin."

„Jlus. Siis lase arstil sisse astuda."

„Kuidas arstil? Ma kutsusin ometi kõigepealt elukindlustusseltsi agendi."

Wastutaw toimetaja E. Joonas.
Wäljaandja: Kirjastusühing „Rahwa Sõna".
Kirjastuse o.-ü. „Täht" trükk, Tallinnas,
Wäike Pärnu maantee nr. 31.

Estonia teater

Kesknädalal, 27. weebruaril
kell 1/2 8 õhtul
Odawahinnalisels rahwaetendusels
15. korda
„Apardunud pulmaöö"
Arnoldi ja Bachi lustmäng 3 waatuses.
Pääsetähed kr. 1 kuni 10 s.

Neljapäewal, 28. weebruaril
2. korda
Kell 1/2 8 õhtul
„Näkineid"
(Rusalka)
A. Dargomõshski ooper 4 w.

„Rahwateater"

Kesknädalal, 27. weebruaril
Kell 8 õhtul
Üldhindadega à 15 senti.
„Must kapten" ehk „Lendaw hollandlane"
Näidend 10 pildis.

Neljapäewal, 28. weebruaril
Kell 8 õhtul
Üldhindadega à 15 senti.
Naise kättemaks
(Fedora)
Draama 4 waatuses.

„Estonia" kontsertsaal

Reedel, 1. märtsil 1929 a.
Tenno Viironi
aariate õhtu.
Eeskawas 15 aariat.
Klaweril S. Mamontow.
Algus kell 8 õhtul.
Pääsetähed 250 s. — 50 s., kooliõpilastele 25 s.
Estonia kontsertbüroo.

Dr. M. Kolomoitsew
Eriala: suguhaigused
põie-, neeru- ja nahahaigused.
Wiru t. 6, kõnetr. 17-40.
Wastuwõtmine: kella 10—1 ja 5—8 õht., pühap. 12-1.

Ametiühinguline ajakiri
Tööliste Hääl

Tööliste Hääle kaastöölisteks on kõik ametiühingute tegelased.
Tööliste Hääl ilmub üks kord kuus.
Tööliste Hääl maksab aasta 1 kr. 20 senti. Üksiknumber 10 s.
Tööliste Hääle toimetus ja talitus asuwad Tallinnas, W. Pärnu m. 31 „Tööliste Kodus".
Tööliste Hääle tellimisi wõtawad wastu kõik postiasutused ja ametiühingute juhatused.

Töölised! Tellige ja lugege „Tööliste Häält"!
Ametiühinglased! Lewitage oma häälekandjat!

Dr. M. Klompus
W. Karja t. 1—6 Sauna t. nurgal, telef. 74.
Naha- ja suguhaigused.
Wastuw. 11—1 ja 5—1/2 8

Antslas
wõtab „Rahwa Sõna" tellimisi ja kuulutusi wastu.
R. Tiganik.

Igasug. riiet
müüa
wanakraami turul kaupluses nr. 70, riidewabriku ladus.
Praak ja restide hind alandatud.

A.-S. Tartu Pärmiwabriku
WESIRAWILA
Tartus, Pikk tän. 62, kõnetr. 34.
Direktor prof. dr. med. L. Puusepp.
Pärmiwedeliku-, söehappe- ja teised arstlised wannid.
Rawitsemine elektriga ja walgusega. Massaash, duschid jne.
Rawitsetakse reumatismust, närwipõletikku ja närwiwalusid, ainetewahetuse haigust, naiste- ja teisi haigusi.
Asutus on awatud kl. 10 h. — 8 õht.
Arsti wastuwõtmine kl. 10 h. — 5 õht.

Lugege „Rahwa Sõna"

Äri lõpetamise tõttu
lõpulik wäljamüük
enneolemata hinnaalandusega.
Näit. igasugused naister. kingad kr. 2—kr. 13, meesterahwa kingad ja saapad kr. 8—kr. 13. Igasugused laste jalanõud poole hinnaga.
Müük orderitega
Waatamine äris ostusunduseta.
O. Kirusk'i
jalanõude äri, W. Karja 5, tel. 23-02.

Lääne maawalitsus annab 2. märtsil s. a. kinnisel wähempakkumisel maawalitsuse ruumides
raudkiwide wedu
wälja järgmiste teede peale:
1) Märjamaa—Orgita wahelisele teeosale 71 km. peal — 1512 k. m. kuues osas — 5 à 250 k. m. 1 à 370 k. m.
2) Märjamaa—Pärnu teele paekiwa 74 km. peale — 562,5 k. m. kahes osas, 1 à 250 k. m. 1 à 310 5 k. m.
3) Risti—Lihula teele, Kullamaa asunduse juures 17 km. peale — 763 k. m. kolmes osas 2 à 250 k. m. 1 à 263 k. m.
4) Risti alewis Tallinna—Haapsalu teele 72 km. peale — 1249 k. m.
Pakkumised tulewad tempelmaksuga warustatult äraanda Ehitusteede osakonda kinnistes ümbrikutes 3. märtsiks kell 10 hom. Märjamaa—Orgita ja Märjamaa—Pärnu teedele sünnib pakkumine Märjamaa wallamajas 2. märtsil s. a. kell 10 hom. Pakkumine antakse wälja maawalitsuse kinnitamise järele.
Lääne maawalitsus.

Walga maawalitsus
wajab 1. aprillist s. a. „Tölliste" wanadekodule
juhatajat.
Tarwilik isik, kes suudab hoolekande asutust ja põllumajandust juhtida.
Soowiawaldused, warustatult 50 sendilise tempelmargiga, ühes lühikese elulookirjeldusega ja tunnistustega senise tegewuse üle saata Maawalitsusele kuni 10. märtsini s. a.
Walgas. 23. weebr. 1929 a. Nr. 397.
Maawalitsus.

Tähtis kõigile töölistele!
Ilmus trükist
Ametiühisuslik liikumine meil ja wälismail.
E. Joonas.
Hind 10 marka.
Eestimaa Tööliste Ühingute Keskliidu wäljaanne nr. 1.
Ladu: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.